

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-30- 3870
Konu : Kanun Tasarısı

2 /12 /2015

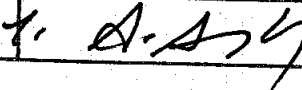
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ekli listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Başbakan

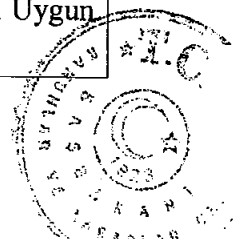
Ek: Liste

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	İçişleri			
Esas Komisyon	Dışişleri			
Tarih:	29 Aralık 2015		E.No: 1/438	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TEMM
KANUNLAR ve KARARLAR RESMİ LİSTESİ
03 Aralık 2015
Maddeler:

TEMM
GENEL EVRAK
03 Aralık 2015
No: 7697

112.	1/1017	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
113.	1/1024	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
114.	1/306	Iraka Komşu Devletler Hükümetleri ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Terörizm, Sınırlardan Yasadışı Sızmalar ve Örgütlü Suçlarla Mücadele Konularında Güvenlik İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
115.	1/378	Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulusal Güvenlikten Sorumlu Devlet Bakanlığı Arasında Personel Eğitimi Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
116.	1/379	Türkiye Cumhuriyeti ile Irak Cumhuriyeti Arasında Terörle Mücadele Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
117.	1/381	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
118.	1/713	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
119.	1/720	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı
120.	1/772	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
121.	1/809	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
122.	1/853	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
123.	1/909	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-730-2041

25/4/2013

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 8/4/2013 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- İçişleri			
Esas Komisyon	Dışişleri			
Tarih:		06 Mayıs 2013		E. No: 21442
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
TBMM BAŞKANI				

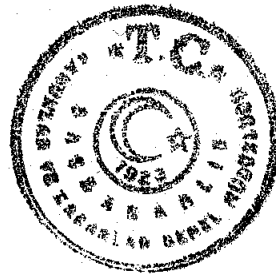
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
25 Nisan 2013
Öğretmenler

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
25 Nisan 2013
No : 204774

GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokol” 12 Kasım 2012 tarihinde Ulanbator’da imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Cumhuriyeti İç Kuvvetler Komutanlığı arasında tesis edilecek işbirliğinin prensip ve çerçevesini belirlemek maksadıyla hazırlanan söz konusu Protokol ile eğitim ve öğretim faaliyetlerinin planlama, koordinasyon ve icrasına ilişkin hususlar ve tarafların görev ve sorumlulukları belirlenmektedir.

T/ 544

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI
İLE MOĞOLİSTAN HÜKÜMETİ ADINA MOĞOLİSTAN İÇ KUVVETLER
KOMUTANLIĞI ARASINDA EĞİTİM VE ÖĞRETİM ALANINDA İŞBİRLİĞİNE
İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

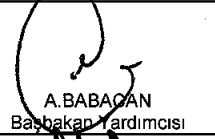
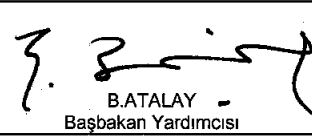
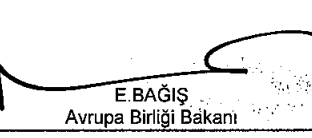
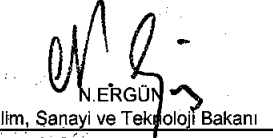
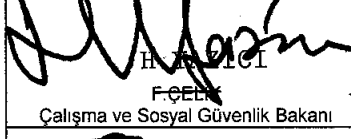
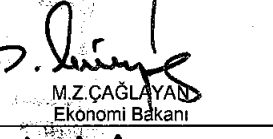
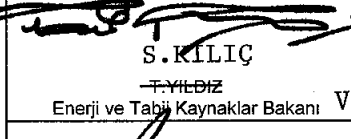
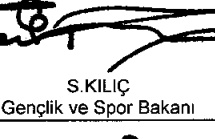
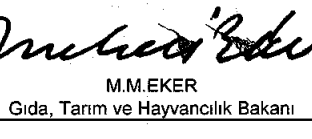
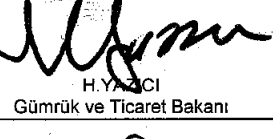
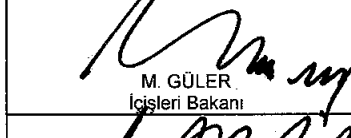
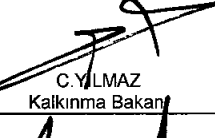
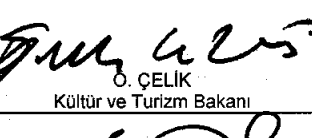
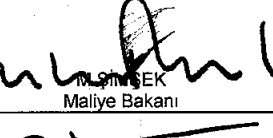
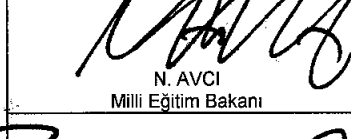
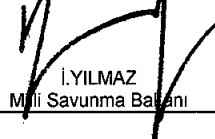
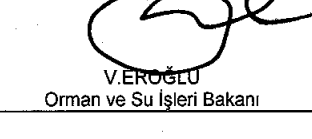
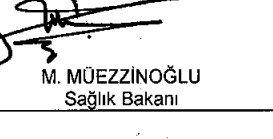
MADDE 1- (1) 13 Kasım 2012 tarihinde Ulanbator'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

Eki

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 B. ARINÇ Başbakan Yardımcısı	 A. BABAÇAN Başbakan Yardımcısı	 B. ATALAY Başbakan Yardımcısı	 B. BOZDAĞ Başbakan Yardımcısı
 S. ERGİN Adalet Bakanı	 A. ŞAHİN Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 E. BAĞIŞ Avrupa Birliği Bakanı	 N. ERGÜN Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
 H. FIRATLI F. ÇELİK Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 E. BAYRAKTAR Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı	 A. DAVUTOĞLU Dışişleri Bakanı	 M. Z. ÇAĞLAYAN Ekonomi Bakanı
 S. KILIÇ T. YILDIZ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 S. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 M. M. EKER Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı	 H. YAZICI Gümrük ve Ticaret Bakanı
 M. GÜLER İçişleri Bakanı	 C. YILMAZ Kalkınma Bakanı	 O. ÇELİK Kültür ve Turizm Bakanı	 M. ÇİÇEK Maliye Bakanı
 N. AVCI Millî Eğitim Bakanı	 İ. YILMAZ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı	 M. MÜEZZİNOĞLU Sağlık Bakanı
 B. YILDIRIM Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı			

Dosya No.

101-730

544

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI
İLE MOĞOLİSTAN HÜKÜMETİ ADINA MOĞOLİSTAN İÇ KUVVETLER
KOMUTANLIĞI ARASINDA EĞİTİM VE ÖĞRETİM ALANINDA İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN
PROTOKOL**

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükûmeti adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı (bundan sonra "Taraflar" olarak anılacaktır.);

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti İçişleri Bakanlığı ile Moğolistan Hükûmeti Ulusal Polis Dairesi arasında 07 Nisan 1997 tarihinde imzalanan İşbirliği Anlaşması,

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Moğolistan Hükûmeti arasında 02 Aralık 1999 tarihinde imzalanan Askerî Alanda İşbirliği Anlaşması,

Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moğolistan Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Başkanlığı Arasında 02 Aralık 1999 tarihinde imzalanan Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşması (bundan sonra Temel Anlaşma olarak anılacaktır.) hükümlerini dikkate alarak,

Karşılıklılık ve Devletlerin egemen eşitliği ilkelerini esas alarak, Tarafların yasal görev ve sorumluluk alanlarında başlatacakları eğitim işbirliğinin, dünyada ve özellikle bölgelerinde barış, istikrar ve güvenliğe olduğu kadar, her iki devletin ortak menfaatlerine de katkıda bulunacağını teyit ederek,

Eğitim ve öğretim alanında ikili işbirliği yapmalarının önemini göz önünde tutarak,

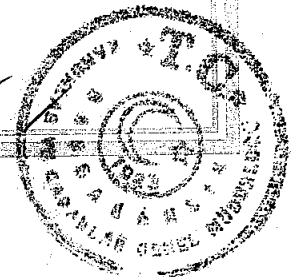
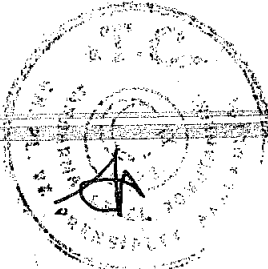
Aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

MADDE – I

TANIMLAR

Bu Protokolde yer alan terimlerden;

1. **"Gönderen Devlet"**; bu Protokolün uygulanması amacıyla Kabul Eden Devlete personel, malzeme ve teçhizat gönderen devleti ifade eder.
2. **"Kabul Eden Devlet"**; bu Protokolün uygulanması amacıyla Gönderen Devletin personel, malzeme ve teçhizatını kabul eden devleti ifade eder.
3. **"Askerî Personel"**; Taraflardan birinin kursiyer askerî personelini ve görevli askerî personelini kapsar.
4. **"Kursiyer Askerî Personel"**; bir Tarafın, diğer Tarafın askerî eğitim ve öğretim kurumlarında eğitim ve öğretim görmesi maksadıyla gönderdiği askerî personeli tanımlar.
5. **"Görevli Askerî Personel"**; bu Protokolde öngörülen işbirliği faaliyetlerini yürütmek üzere, bir Tarafın diğer Tarafın birlik ve kurumlarına gönderdiği, bu maddenin 4'üncü bendinde belirtilen tanımın dışında kalan askerî personeli tanımlar.
6. **"Komutan" veya "Amir"**; Kabul Eden Devletin mevcut mevzuatına uygun olarak Gönderen Devletin personelinin konuşlanacağı yerdeki birlik ve karargâhın komutanını veya kurumun amirini tanımlar.

7. **"Kıdemli Askerî Personel"**; gönderilen personelin faaliyetlerini idare etmek üzere Gönderen Devletin mevzuatına uygun olarak atanmış askerî personeli arasındaki en kıdemli personeli tanımlar.

8. **"Yakınlar"**; Askerî personelin, kendi mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri (eş ve çocuklar)'ni ifade eder.

9. **"Eğitim ve Öğretim İşbirliği"** eğitim-öğretim ve diğer işbirliği konularına ilişkin; teçhizat, malzeme, teknik bilgi, belge, personel ve tecrübelerin mübadelesini ifade eder.

10. **"Danışmanlık Hizmeti"**; eğitim-öğretim ve teknik-lojistik konularda bilgi ve tecrübe aktarımı için Kabul Eden Devletteki Gönderen Devlet askerî personeli tarafından sağlanan hizmettir.

11. **"Eğitim ve Öğretim Kurumları"**; okulları, eğitim merkezlerini, eğitim birliklerini ve eğitim verilebilen diğer birlikleri ifade eder.

12. **"Mobil Eğitim Timi"**; personel mevcudu, eğitim konuları, eğitim zaman ve süresine ilişkin karşılıklı mutabakat üzerine, Gönderen Devlet tarafından, Kabul Eden Devlette görevlendirilecek uzman "görevli askerî personeli" ifade eder.

MADDE -II

AMAÇ

Bu Protokolün amacı; Tarafların kursiyer askerî personeline eğitim ve öğretim kurumlarında karşılıklı verilecek eğitim ve öğretim ve mobil eğitim timlerinin görevlendirilmesine ilişkin esasları, sorumlulukları ve Protokol'ün uygulanmasıyla ilgili hususları belirlemektir.

MADDE - III

KAPSAM

İşbu Protokol; Taraflar arasında tesis edilecek işbirliğinin prensiplerini, çerçevesini, eğitim kurumlarını, birlikleri ve bu kurum ve birliklerde eğitim - öğrenim görecekt kursiyer askerî personel ve eğitici personeli, Tarafların mobil eğitim timleri vasıtasıyla düzenleyecekleri eğitim faaliyetlerini, görev ve sorumluluklarını ve eğitim prensiplerini kapsamaktadır.

MADDE-IV

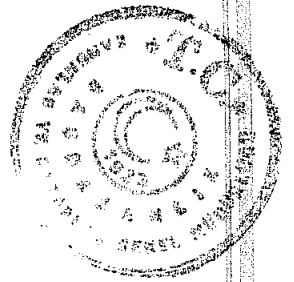
YETKİLİ MAKAMLAR VE TEMAS NOKTALARI

1. Bu Protokol'ün uygulanması için yetkili makamlar:

Türkiye tarafında; Türkiye Cumhuriyeti Jandarma Genel Komutanlığı,
Moğolistan tarafında; Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığıdır.

2. Bu Protokol için temas noktaları:

Türkiye'de; Moğolistan'ın Ankara'daki Büyükelçiliği,
Moğolistan'da; Türkiye Cumhuriyeti'nin Ulanbator Büyükelçiliğidir.

MADDE - V**EĞİTİM-ÖĞRETİM VE DİĞER İŞBİRLİĞİ ALANLARI**

Taraflar aşağıdaki alanlarda karşılıklı işbirliği tesis edeceklerdir;

1. Birlik, karargâh ve kurumlara karşılıklı ziyaretler,
2. Tarafların okul, eğitim merkezi ve birliklerinde karşılıklı verilecek eğitim (lisan eğitimi dâhil), öğretim, konferans, seminer ve diğer bilimsel faaliyetlere katılım,
3. İç güvenlik eğitimi ve toplumsal olaylara müdahale eğitimi, rehine kurtarma ve terörizmle mücadele harekâtı eğitimi, özel operasyon eğitimi, hassas tesis koruması eğitimi, yakın koruma eğitimi ve mutabakat sağlanması halinde, ihtiyaç duyulabilecek askerî kolluk görevlerine yönelik diğer mobil eğitim timi görevlendirmeleri,
4. Patlayıcı madde tespit ve imha, terörizmle mücadele, kamu güvenliği ve suçların tahkikatı alanlarında kurs, seminer, konferans düzenlenmesi ve özel harekât birlikleri tarafından tatbikatlar yapılması,
5. Her iki Tarafın birlik, karargâh ve kurumlarında verilecek görev başı eğitimi,
6. Tarafların okul, eğitim merkezi ve birliklerinde karşılıklı verilecek kurslar,
7. Eğitimde kullanılan teçhizat ve eğitim yardımcı malzemelerinin geliştirilmesi için karşılıklı yardımlaşma,
8. İki Tarafın yetkili makamlarının mutabakatı üzerine ihtiyaç duyulacak diğer eğitim ve öğretim faaliyetleri.

MADDE-VI**EĞİTİM-ÖĞRETİM ALANINDAKİ İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN PLANLAMA ESASLARI**

1. Bu Protokol hükümleri çerçevesinde hazırlanacak ve Tarafların karşılıklı yazışma yoluyla imzalayacakları "yıllık uygulama planı" kapsamında, Taraflar kendi okul, birlik ve tesislerinde kursiyer askerî personele eğitim ve öğretim hizmeti sağlayacaktır.
2. Taraflar bu planda; yıllık olarak kursların çeşitlerini, kabul edilecek katılımcı sayısını, kurslarla ilgili önerilerini, katılım koşullarını, kursiyer askerî personelin niteliklerini, kurs süresini, derslerin verileceği merkezleri, ders içeriklerini ve diğer teknik konuları belirleyeceklerdir.
3. Taraflar, bir sonraki yılın planlamasına dâhil edilmek üzere, kursiyer askerî personelin devam edebilecekleri kurslara ilişkin tekliflerini Mart ayına kadar birbirlerine gönderecektir.
4. Taraflar, mutabık kalınan sayı ve nitelikteki kursiyer askerî personelin, eğitim ve öğretim maksadıyla karşılıklı olarak gönderecektir.
5. Kursiyer askerî personel, Kabul Eden Devletin imkânlarına ve işbirliği alanlarına uygun olarak Gönderen Taraf tarafından seçilecektir.
6. Eğitim-Öğretim ve Diğer İşbirliği Alanları başlıklı V inci maddede belirtilen; ziyaretler, görev başı eğitimi, kısa süreli mobil eğitim faaliyetleri, konferanslar ve tatbikatlar gibi faaliyetler; taraflar arasında yapılacak yazışma sonucunda mutabakat sağlanması durumunda müttekabiliyet ilkesi çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

MADDE-VII

EĞİTİM-ÖĞRETİM ALANINDAKİ İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN UYGULAMA ESASLARI

1. Eğitim, öğretim ve kurslar Kabul Eden Tarafın lisanı ile yapılacaktır.
2. Kursiyer askerî personele, kendine eşit statüdeki kursiyerlerle aynı eğitim ve öğretim sağlanacak ve benzer ölçme ve değerlendirme esasları uygulanacaktır.
3. Kabul Eden Devlet, kursiyer askerî personelin hangi dersler ve eğitimlerden muaf tutulacakları ile bu dersler ve eğitimlerden muaf tutulacakları zamanlarda kendilerine ne tür program uygulanacağını Gönderen Devletin görüşlerini alarak belirleyecektir.
4. İstisnai durumlarda, verilecek eğitim ile ilgili plan ve programlar, eğitim konuları, eğitimin süresi, başlangıç ve bitiş tarihleri, katılımcıların nitelikleri, ölçme ve değerlendirme usulleri ve eğitimle ilgili diğer hususlar Tarafların yetkili makamlarınca birlikte tespit edilecektir.
5. Gönderen Devlet yetkili makamları, kursiyer askerî personelin eğitim ve öğretim için kurs başlangıcından, Kabul Eden Devletçe belirlenecek süre kadar önce, Kabul Eden Devlette hazır bulunmalarını sağlayacaktır.
6. Kursiyer askerî personel, ülkesindeki tam teşekküllü bir hastaneden aldırılacak "sağlık raporu" ile Kabul Eden Devlete gönderilecektir.
7. Kursiyer askerî personel, Temel Anlaşma'da ve bu Protokol'de açıklanan hususlardan başka, eğitim ve öğretim faaliyetlerini düzenleyen mevzuata Kabul Eden Taraf personeli ile aynı doğrultuda uymak zorunda olacaktır. Bu hususlarda kursiyer askerî personeli bilgilendirmek üzere, kurslar başlamadan önce gerekli bilgiler verilecektir.
8. Kursiyer askerî personele eğitim ve öğretimin sonunda verilecek diplomalar Kabul Eden Devlet yetkili makamları tarafından düzenlenecektir. Başarısızlık durumunda ise başarısızlığı belirten bir belge verilecektir.
9. Kabul Eden Devletin okulları, eğitim merkezleri ve birliklerinde, Kabul Eden Devletin mevzuatı ve esasları dâhilinde başarısızlık, disiplinsizlik ve sıhhi yetersizlik nedenleriyle eğitim ve öğretime devam etmelerinde yarar görülmeyen personelin durumu Kabul Eden Devlet yetkili makamları aracılığıyla Gönderen Devlet yetkili makamlarına bildirilecektir. Bildirimi müteakip eğitimden ilişik kesme ve eğitim ve öğretime son verme işlemleri uygulanacaktır. Eğer eğitim ile ilgili süre bakımından koşullar uygun olursa ülkesine gönderilen personelin yerine yeni öğrenci kabul edilebilir. Hakkında eğitimden ilişik kesme, eğitim ve öğretime son verme işlemi yapılan personel, eğitim-öğretim maksadıyla tekrar gönderilmeyecektir.
10. Tarafların milli gizliliğini gerektiren ders konuları Kabul Eden Tarafça kısıtlanabilir.
11. Gönderen Devlet yetkili makamı, yazılı bir bildirimle, Kabul Eden Devletteki kursiyer askerî personelini geri çağırabilecektir. Böyle bir durumda, Kabul Eden Devlet yetkili makamı, işlemler için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alacaktır.

MADDE-VIII

MOBİL EĞİTİM TİMLERİNİN GÖREVLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN ESASLAR

1. Taraflarca talep edilmesi halinde uygulama planları kapsamında; V'nci Maddede (Eğitim-Öğretim ve Diğer İşbirliği Alanları) belirtilen işbirliği alanlarında mobil eğitim faaliyeti düzenlenebilecektir.
2. Eğitim konuları, eğitim zaman ve süresi üzerinde mutabakat sağlanması halinde, Gönderen Devlet yetkili makamı tarafından teşkil edilecek mobil eğitim timleri Kabul Eden Devlette görevlendirilecektir.
3. Gönderen Devlet yetkili makamı, mobil eğitim timlerinde görevlendirilecek personelin, konusunda uzman subay ve astsubaylardan oluşmasını sağlayacaktır.
4. Mobil eğitim timleri, Kabul Eden Devletin başkentindeki okul, eğitim merkezleri ve birliklerinde görevlendirilecektir.
5. Kabul Eden Devlet; hangi eğitim konularında, ne kadar süre ile mobil eğitim timine ihtiyaç duyduğunu diplomatik yazışma ile her yıl Eylül ayında Gönderen Devlete bildirecektir. Bu talepte ayrıca; Kabul Eden Devletten eğitime katılması öngörülen personel miktarı, eğitime katılacak askerî personelinin nitelikleri, eğitimin verileceği okul, eğitim merkezleri ve birliklerin isimleri ve yerleri ile öğretmen yardımcıları ile tercüman miktarı belirtilecektir.
6. Gönderen Devlet; Kabul Eden Devletin taleplerini karşılamayı uygun görmesi halinde, mobil eğitim timlerinin planlamasını, müteakip yıl uygulanmak üzere, Türkiye-Moğolistan ikili askerî ilişkiler uygulama planlarına dâhil edecektir.
7. Gönderen Devlet, mobil eğitim timinin göreve başlamasından üç ay önce;
  - a. Eğitim programı,
  - b. Eğitim alanında hazır edilmesi istenen eğitim destek malzemeleri,
  - c. Öğretmen yardımcıları, tercümanlar,
  - ç. Eğitilecek personelin ihtiyaç duyacağı silah, teçhizat, araç, gereçler,
  - d. Eğitim esnasında uygulanacak eğitim teşkilatlanması,
  - e. Eğitim alanı, dersane, atış alanı hususlarını belirleyerek Kabul Eden Devlete bildirecektir.
8. Mobil eğitim faaliyetleri ücretsiz olacaktır. Gönderen Devlet personelinin uluslararası ulaşım masrafları, iâşe, barınma ve yevmiyeleri Gönderen Devletçe karşılanacaktır. Kabul Eden Devlet; mobil eğitim timinin barınma ve iâşesi için yer gösterecek ve her türlü kolaylığı sağlayacaktır.
9. Kabul Eden Devlet, mobil eğitim timi personeli için havaalanından görev bitimine kadar bir araç tahsis edecektir. Barınma yeri ile okul, eğitim merkezleri ve birlikler arasındaki intikal için bu araçtan istifade edilecektir.
10. Eğitim süresince, Kabul Eden Devlet personelinin sevk ve idaresi, Gönderen Devlet yetkili makamınca görevlendirilen mobil eğitim timinde olacaktır.
11. Mobil eğitim timlerinin planlaması yapılırken; 3 kişilik bir timin en fazla 40-50 kişilik bir personel grubuna eğitim verebileceği kıstas olarak alınacaktır.

12. Mobil eğitim timleri ile yapılacak eğitimlerde; hedef kitlenin lider personel olması esas alınacaktır. Bu kapsamda mobil eğitim faaliyetleri; nazari eğitim, uygulamalı eğitim ve eğitici eğitimi şeklinde üç aşamalı olarak düzenlenecektir.

13. Mobil eğitim timleri ile yapılacak eğitimler; taraf devletlerin resmî dilleri ile yapılacaktır.

14. Mobil eğitim faaliyetine katılan ve başarılı olan Kabul Eden Devlet askerî personeline "eğitim bitirme belgesi" verilecektir.

MADDE – IX

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİLERİN GÜVENLİĞİ

1. Gizlilik dereceli bilgi, belge ve malzemelere erişim; söz konusu bilgi, belge ve malzemeleri bilmesi gereken kişilerle sınırlı olacaktır. Tüm askerî personel, taraf devletlerin gizlilik dereceli bilgilerinin korunması ile ilgili güvenlik düzenlemelerine ve riayet edecektir.

2. Gizlilik dereceli bilgilere, bu bilgileri yalnızca resmî amaç için kullanacak yetkili kişilerin erişmesine izin verilecektir. Gizlilik dereceli bilgiye nüfuz edecek şahsın uygun güvenlik belgesi olacaktır.

3. Taraflardan her biri kendisine tevdi edilen gizlilik dereceli bilgi, belge ve malzemelere diğer Tarafça verilene eşit bir gizlilik derecesi verecek ve Taraflar bu amaçla gerekli güvenlik önlemlerini alacaktır. Taraflar arasında anlaşma olmadıkça gizlilik dereceli bilgilerin gizlilik dereceleri iptal edilemez.

4. Bu Protokol'e istinaden, taraf devletlerin birbirlerine verecekleri teçhizat, malzeme, teknik bilgi ve belgeler taraflar arasında yazılı mutabakat sağlanmadan üçüncü bir ülkeye devredilmeyecektir.

5. İşbirliği yoluyla elde edilen haber ve bilgilerin üçüncü bir ülkeye verilmesi, yalnızca iki devletin yetkili makamlarının yazılı izniyle mümkün olabilecektir.

6. Askerî bilgilerin güvenliğine ilişkin yukarıda belirtilen hükümler bu protokolün sona ermesinden sonra da geçerli olacaktır.

7. Askerî personel, Kabul Eden Devlette kaldığı sürece basın ile her türlü doğrudan ya da dolaylı temastan kaçınacaktır.

8. Kabul Eden Taraf, Gönderen Taraf personelinin fiziki güvenliğinden sorumlu olacaktır.

MADDE – X

OLAĞANÜSTÜ DURUMLAR VE GÖREV YASAĞI

1. Genel;

Askerî personel ve bakmakla yükümlü oldukları yakınları, üçüncü bir Ülke ile silahlı çatışmaya veya politik faaliyetlere kesinlikle katılmayacaktır. Kabul Eden Devlette iç güvenlik göreviyle görevlendirilmeyecek ve eğitim-öğretim için görevlendirilen personel bu Protokolden belirlenmiş görevler dışında görevlendirilmeyecektir.

2. Görevlerin sona erdirilmesi;

17

Kabul Eden Devletteki yasalara ve yürürlükteki mevzuata aykırı hareket eden Gönderen Devlet askerî personelinin görevlerine son verilecektir.

3. Geri çağırma;

a. Gönderen Devlet, dilediği zaman ve sebep belirtmeksizin, askerî personelini geri çağırabilecektir. Kabul Eden Devlet, geri çağırma işleminin mümkün olan en kısa zamanda gerçekleşmesi için gerekli tedbirleri alacaktır.

b. Devletlerin birinde savaş, silahlı çatışma, toplumsal karışıklık veya uluslararası kriz meydana gelmesi halinde Gönderen Devletin talebi üzerine Kabul Eden Devletteki askerî personel, kendi ülkesine iade edilecektir.

MADDE - XI
HUKUKİ HUSUSLAR

1. Yargı yetkisi;

a. Askerî personel ve yakınları, Kabul Eden Devletin yürürlükteki yasalarına ve mevzuatına tabi olacaktır.

b. Kursiyer askerî personel; cezai ve inzibati mevzuat bakımından Kabul Eden Devletin askerî personeli gibi telakki edilecektir.

c. Cezai yargı yetkisi Kabul Eden Devlete ait olacaktır. Ancak, mahkûmiyet halinde konuk personel ve yakınları hakkında her iki ülkenin ceza ve infaz sisteminde yer almayan ceza ve infaz usulleri uygulanmayacaktır.

ç. Aşağıdaki hallerde yargı yetkisi Gönderen Devlete ait olacaktır:

(1) Gönderen Devlet askerî personeli veya yakınları tarafından, Gönderen Devletin malına ve güvenliğine karşı işlenen suçlar,

(2) Eğitici, öğretici, danışman veya gözlemci olarak gönderilmiş olan askerî personelin, görevlerine ilişkin bir eylem veya ihmalden doğan suçlar,

(3) Gönderen veya Kabul Eden Devlet tarafından yargı hakkının kullanılacağı hallerde; kanun içeriği Gönderen Devlet mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngörmekte ise, her iki ülke ceza mevzuatında yer alan veya uyum sağlayan bir ceza mevzuatı geçerli olacaktır.

2. Tazminat Talepleri;

a. Gönderen Devlet, askerî personelinin bu Protokol'de belirtilen faaliyetlerin icrası esnasında yaralanma, sakatlanma veya hayatlarını kaybetmeleri halinde Kabul Eden Devletten hiçbir tazminat talep etmeyecektir.

b. Görev veya eğitim sırasında veya görevin ifası dolayısıyla Gönderen Devletin askerî personelinin, Kabul Eden Devletin mülkiyeti altındaki mal ve eşyalara kasıtsız olarak verecekleri zarar, ziyan ve hasarlar için Kabul Eden Devlet tarafından tazminat talep edilmeyecektir. Kasıtlı olarak meydana gelen zarar, ziyan ve hasarlar için tazminat, sorumlu personel veya bu mümkün olmadığı durumlarda Gönderen Devletten talep edilecektir.

c. Gerçek ve tüzel kişilere ait mal ve eşyalara verilen zarar, ziyan ve hasarlar için kasıtlı olup olmadığına bakılmaksızın tazminat talep edilebilecektir. Bu tür zarar, ziyan ve hasarlar

18

sorumlu personel tarafından, bunun mümkün olmadığı durumlarda Gönderen Devlet tarafından tazmin edilecektir.

ç. Meydana gelen kayıp, ziyan veya zararın kasıt ve ihmalden kaynaklanıp kaynaklanmadığını ve tazmin edilmesi gereken para miktarını tespit etmek üzere, Kabul Eden Taraf üç kişilik bir bilirkişi heyeti oluşturacaktır. Gönderen Taraf, bu heyete gözlemci sıfatı ile temsilci atayabilir. Bilirkişi heyeti tarafından incelemenin tamamlanmasını müteakip bir rapor tanzim edilecek ve derhal Gönderen Devlet yetkili makamına gönderilecektir.

d. Gönderen Devlet yetkili makamı, Kabul Eden Devlet yetkili makamını, raporun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde, tespit edilen tazminatın kabul edilip edilmediğine dair bilgilendirecektir. Gönderen Taraf yetkili makamı, tespit edilen tazminatı kabul ettiği takdirde, bildirilen tazminat tutarını on gün içinde Kabul Eden Taraf Yetkili Makamına ödeyecektir. Taraflar arasında bir anlaşmazlık halinde Kabul Eden Devletin yetkili ve görevli mahkemelerinin vereceği karar nihai olacak ve bu kararı her iki Taraf da kabul edecektir.

MADDE – XII

MALİ HUSUSLAR

1. Ödemeler ve masraflar;

a. Mütakabiliyet esasına göre eğitim masrafları ücretsiz olacak; uluslararası ulaşım masrafları ve yevmiyeler Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır. Söz konusu askerî personel, mümkün olduğu hallerde ve Tarafların yetkili makamlarının müsaadesi alınmak suretiyle askerî hava/kara ulaşım araçlarından ücretsiz olarak istifade edebileceklerdir. İstifade usulleri Tarafların düzenlemelerine uygun şekilde yapılacaktır.

b. Kabul Eden Devlet, Gönderen Devlet tarafından gönderilen kursiyer askerî personelin aşağıda belirtilen masraflarını karşılayacaktır:

(1) Askerî öğrenciler için; iaae, ibate, Kabul Eden Devlet tarafından belirlenecek esaslar ve miktar üzerinden harçlıkları, eğitim-öğretim masrafları ve kendi emsal öğrencilerin için tespit edilmiş istihkaklar üzerinden giyim ihtiyaçları,

(2) Subay ve astsubaylar için; Kabul Eden Devlet tarafından kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre belirlenecek, miktar ve esaslara uygun aylık ücret, eğitim-öğretim masrafları ve sadece eğitim süresince giyilecek, Kabul Eden Devletin eşit rütbedeki kursiyer subay ve astsubaylarına verilen istihkaka uygun giyim ihtiyaçları.

c. Gönderen Devlet askerî personelinin izinli bulundukları zamandaki masrafları ve görev esnasındaki şahsi harcamaları kendileri tarafından karşılanacaktır.

2. Şahsi borçlar;

a. Askerî personel, hangi sebeple olursa olsun Kabul Eden Devletten ayrılırken şahsi borçlarını ve yakınlarının borçlarını ödeyecektir.

b. Acil geri çekilme halinde, askerî personel ve yakınlarının borçları, daha sonra kendilerine rücu edilmek üzere, Kabul Eden Devlet tarafından düzenlenen faturaya istinaden, Gönderen Devlet tarafından ödenecektir.

3. Vergiler

19

a. Askerî personel ve yakınları, Kabul Eden Devletin ülkesine giriş ve çıkışta ve bu ülkede bulundukları sürece, Kabul Eden Devletin yürürlükteki vergi mevzuatına tabi olacaklardır.

b. Akit Devletler bu Protokol uyarınca tatbik edilen, ithalat, ihracat, gümrük ve diğer mali hususları belirleyen yasalarla ilgili olarak yetkinin kötüye kullanılmasını önlemek için birlikte işbirliği yapacak ve gerekli yasal işlemleri belirleyecektir.

MADDE - XIII

PERSONEL İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Kursiyer askerî personelin statüsü;

a. Eğitime katılan personelin tabi olacağı statü, bu Protokolün ilgili maddelerinde belirtilmiştir.

b. Kabul Eden Taraf ve Gönderen Taraf personeli arasında emir-komuta ve ast-üst ilişkisi olmayacaktır. Ancak bütün hizmetlerde; genel kabul görmüş askerî görgü ve nezaket kurallarına riayet edilecektir.

c. Kabul Eden Tarafça, kursiyer askerî personel nöbet hizmetlerine dahil edilmeyecektir.

ç. Kursiyer askerî personele bir kimlik kartı verilecektir. Bu kimlik kart eğitim dönemi sonunda Kursiyer Askerî Personel tarafından iade edecektir.

d. Kursiyer askerî personel ve yakınlarının, diplomatik pasaportları, ayrıcalıkları ve dokunulmazlıkları olmayacaktır.

2. Kıyafet;

a. Askerî personel görev yerlerinde kendi milli üniformalarını giymek zorundadırlar. Bu maksatla, kursiyer askerî personel kurs süresince gerekli olacak günlük, eğitim ve tören üniformalarını da yanında getirecektir.

b. Faaliyetlerin icrası sırasında, lüzumlu hallerde Kabul Eden Devlet, gerekli kıyafet teçhizat ve malzemeyi sağlayacaktır.

c. Askerî personel, Kabul Eden Devletin gelenek ve göreneklerine saygı göstermeye dikkat edecektir.

ç. Taraflar, tanınmalarını sağlamak maksadıyla, kursiyer askerî personelin adı, soyadı ve ülkesini gösterir plaketeri üniformalarında taşımalarını sağlayacaklardır.

3. Teçhizat ve malzeme;

a. Eğitim süresince hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılmak üzere kursiyer askerî personele verilen teçhizat ve malzeme, eğitim yılı sonunda geri alınacaktır.

b. Bu teçhizat ve malzemenin iyi bir şekilde kullanılması ve muhafazasından, askerî personel sorumlu olacaktır.

4. Disiplin işlemleri;

a. Askerî personel, bulundukları kıt'a, karargah ve kurumlarda uygulanan emir ve talimatlara, uymak ve şartlarını yerine getirmekle yükümlüdür.

b. Kursiyer askerî personel, disiplin cezaları yönünden Kabul Eden Devletin mevzuatı çerçevesinde işlem görecektir.

c. Kıdemli askerî personel;

(1) Kabul Eden Devletin birlik ve kurumlarında görev yapan astlarının, Kabul Eden Devletin yasal mevzuatına ve görev yaptıkları birlik ve kurumların kurallarına uymalarını sağlamaktan sorumludur.

(2) Görev yaptığı birlik veya kurumun komutanı veya amiri ile kendi grubu arasında irtibatı temin edecektir.

(3) Gönderen Devletin yetkili makamları ile irtibatı sağlayacaktır.

5. İzinler;

a. Kabul Eden Devletin çalışma saatlerine ve Kabul Eden Devletteki emsallerine uygulanan esaslara uygun olarak verilecektir.

b. Kabul Eden Devlet Ülkesi dâhilindeki garnizon dışı izinler Kabul Eden Devlet yetkili makamının uygun görmesi halinde kursiyer askerî personelin eğitim gördüğü birlik, kurum ve tesisin amiri tarafından verilecektir.

c. Kabul Eden Devlet ülkesi dâhilindeki garnizon içi izinler kursiyer askerî personelin eğitim gördüğü birlik, kurum ve tesisin amiri tarafından verilecektir.

ç. Kabul Eden Devlet ülkesi haricinde kullanılacak izinler her iki ülke yetkili makamları arasında varılacak mutabakata uygun olarak Gönderen Devlet yetkili makamlarınca verilecektir.

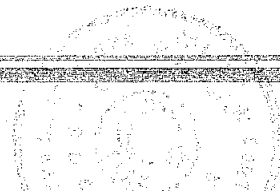
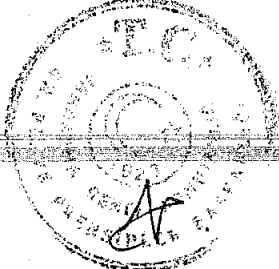
d. Kursiyer askerî personelin izin planlamalarında; kurs ve eğitim faaliyetlerini engellememesi koşuluyla, Kabul Eden Taraftaki emsallerine uygulanan esaslara uygun olarak, Gönderen ve Kabul Eden Taraf devletlerinin milli ve dini bayramlar ile sömestr tatil göz önünde bulundurulacaktır.

e. Kursiyer askerî personelin ülkelerinde geçirdikleri izinlerden zamanında dönmeleri Gönderen Devlet yetkili makamı tarafından sağlanacak ve Gönderen Devlet yetkili makam bu konuda gerekli tedbirleri alacaktır.

f. Kursiyer askerî personelin 20 güne kadar alacakları istirahat ve sihi raporların uygulanmasına, Kabul Eden Devlet yetkili makamının prensipleri dahilinde eğitim gördüğü birlik, kurum ve tesis amiri tarafından, 20 günden fazla alacakları istirahat ve raporları Kabul Eden Devlet dışında geçirmek istemeleri halinde ise ne yapılacağına Gönderen Devlet yetkili makamının uygun görmesi halinde Kabul Eden Devlet yetkili makamınca karar verilecektir.

6. Vefat;

Askerî personelin veya yakınlarının vefat etmeleri halinde, Kabul Eden Devlet, Gönderen Devletin yetkili makamını hemen haberdar edecek ve müteveffanın cenazesini Gönderen Devletin en yakın havaalanına naklini sağlayarak gerekli sihi tedbirleri alacaktır. Harcamalar Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır.

Handwritten signature

MADDE-XIV**SAĞLIK HİZMETLERİ**

1. Askerî personel ve yakınları; Kabul Eden Devletin aynı seviyedeki askerî personeline sağlanan muayene ve diş bakımından ücretsiz yararlanacaklardır.
2. Uzun süreli tedavi, ilaç ve diğer her türlü sağlık hizmet harcamaları ve askerî personel veya yakınlarının tedavi ihtiyacı nedeniyle ülkesine gönderilme masrafları, Gönderen Devlet tarafından ödenecektir.
3. Sivil Kurumlardan sağlanan sağlık hizmetlerine ilişkin her türlü gider personel tarafından ödenecektir.

MADDE-XV**SOSYAL HİZMETLER**

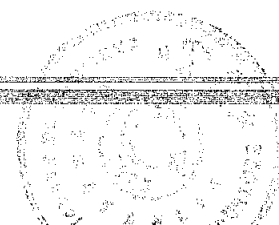
1. Askerî personel ve yakınları, Kabul Eden Devletteki emsallerinin tabi olduğu statü dahilinde; ordu evleri, ordu pazarları, kantin, tabldot ve iş ocakları gibi sosyal ve idari hizmetlerden yürürlükteki mevzuata uygun olarak faydalanacaklardır.
2. Kursiyer askerî personel Kabul Eden Devletin kendi kursiyerlerine istirahat ve boş zamanlarında sağladığı imkânlardan faydalanacaktır.

MADDE-XVI**GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ**

1. Askerî personel ve yakınları, Kabul Eden Devletin ülkesine girişte ve çıkışta ve bu ülkede bulundukları süre boyunca Kabul Eden Devletin yürürlükteki pasaport ve gümrük ile ilgili mevzuatına tabi olacaklardır. Ancak, Kabul Eden Devlet kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan kolaylığı sağlayacaktır.
2. Askerî personel ve yakınları, Kabul Eden Devletin sınırları içerisinde, yabancıların ikamet ve seyahatlerine ilişkin kanun hükümlerine tabi olacaklardır.

MADDE-XVII**DİĞER HUSUSLAR**

1. Bu Protokol'ün uygulanması sırasında ortaya çıkan/karşılaşılan ve Protokol'de düzenlenmeyen konular hakkında Temel Anlaşma esasları uygulanacaktır.
2. Bu Protokol'de tanımlanmayan kavramlar hakkında Temel Anlaşma'da yer alan tanımlar esas alınacaktır.
3. Bu Protokol'ün hükümleri Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyecek ve diğer devletlerin çıkarlarına, güvenliklerine ve toprak bütünlüklerine karşı kullanılmayacaktır.

MADDE – XVIII**UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ, TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME**

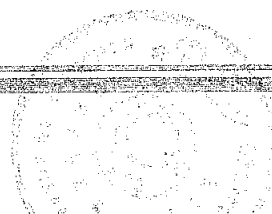
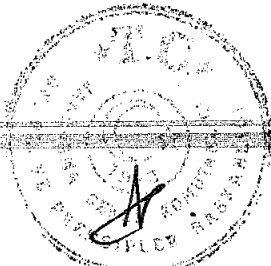
1. Taraflar; bu Protokol'ün yorum ve uygulanmasından doğan uyuşmazlıkları görüşmeler yolu ile çözüme kavuşturacaklardır. Bu durumda bildirimin yapıldığı tarihten itibaren en geç (30) gün içinde görüşmelere başlanacaktır. Uyuşmazlıklarda uzlaşma için herhangi bir üçüncü kişi, kurum, devlet, ulusal ve uluslararası mahkeme veya hakeme başvurulmayacaktır.
2. Taraflardan herhangi biri, gerektiğinde yazılı olarak bu protokolün değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini önerebilecektir. Yazılı bildirimin yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içinde görüşmeler başlayacaktır.
3. Bu görüşmelerden (90) gün içinde bir sonuç alınamazsa, Taraflardan her biri (30) gün içinde yazılı bir bildirimle protokolü sona erdirebilecektir. Bu durumda, yazılı bildirimin yapılmasından önce başlatılan eğitim ve öğretim sonuçlanıncaya kadar bu Protokol hükümleri geçerli olacaktır.
4. Üzerinde mutabık kalınan tadil veya değişiklik teklifleri ise XX inci maddedeki (onay ve yürürlüğe giriş) hüküm gereği yürürlüğe girecektir.

MADDE – XIX**YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME**

1. Bu Protokol'ün yürürlük süresi iki devlet arasında imzalanan Temel Anlaşma yürürlükte kalmak şartıyla bir (1) yıldır. Taraflar; bu (1) yıllık sürenin bitiminden en az doksan (90) gün önce, protokolün feshini yazılı olarak bildirmediikleri takdirde, işbu Protokol birer yıllık sürelerle yürürlükte kalmaya devam edecektir. Temel Anlaşma yürürlükten kalktığı takdirde ise, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın bu Protokol kendiliğinden yürürlükten kalkmış olacaktır.
2. Taraflardan biri diğer Tarafın bu Protokolün hükümlerine uymadığı veya uyamadığı sonucuna vardığı takdirde, tek taraflı olarak yazılı ön bildirimde bulunabilir. Sona erdirmeye, bu yazılı ön bildirimin alınmasından (90) gün sonra geçerli olacaktır. Protokolün sona ermesi durumunda, hâlihazırda devam etmekte olan faaliyetler, tamamlanıncaya kadar sürdürülecektir.

MADDE – XX**ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ**

İşbu Protokol; Tarafların, Protokolün yürürlüğe girmesi için gerekli iç hukuki usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE – XXI

METİN VE İMZA

1. Bu Protokol; her biri aynı derecede hukuki geçerliliğe sahip olmak üzere, Türkçe, Moğolca ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir. İhtilaf halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.
2. Yukarıdaki hükümler muvacehesinde bu Protokol kendi hükümetlerince gerektiği gibi yetkilendirilen ve altında imzaları bulunanların şahitliğinde ikişer nüsha olarak yapılmış ve 13. Kasım 2012 tarihinde, Ulaanbaatar da imzalanmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

Güray ALPAR
Tuğgeneral
Genel Plan Prensipler Başkanı

**MOĞOLİSTAN
HÜKÜMETİ ADINA**

Togio KHURELBAATAR
Tuğgeneral
Kurmay Başkanı

**PROTOCOL ON COOPERATION CONCERNING FIELDS OF EDUCATION AND
TRAINING BETWEEN GENDARMERIE GENERAL COMMAND ON BEHALF OF THE
GOVERNMENT OF REPUBLIC OF TURKEY AND INTERNAL TROOPS ON BEHALF OF
THE GOVERNMENT OF MONGOLIA**

The Gendarmerie General Command on behalf of the Government of the Republic of Turkey and the Mongolian Internal Troops on behalf of the Government of Mongolia (hereinafter referred to as "Parties");

Taking into consideration of the provisions of the Cooperation Agreement signed on 7 April 1997 between the Ministry of Interior of the Government of the Republic of Turkey and the National Police Agency of Mongolia,

The Military Cooperation Agreement signed on 2 December 1999 between the Government of the Republic of Turkey and the Government of Mongolia,

The Military Training Cooperation Agreement signed on 2 December 1999 between the General Staff of the Republic of Turkey and the General Staff of the Armed Forces of Mongolia (hereinafter referred to as the "Principal Agreement");

Taking as a base the principle of reciprocity and sovereignty equivalence of the States and confirming that the training cooperation, which the Parties shall initiate within their legal duties and responsibilities, shall not only contribute to the peace, stability and security around the world and particularly in their regions, but also it shall make contribution to the common interests of both States;

Bearing in mind the importance of carrying on the mutual cooperation in the fields of education and training;

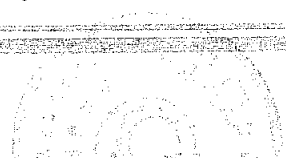
Have agreed on the following issues:

ARTICLE - I

DEFINITIONS

Of the terms in this Protocol;

1. **"Sending State"** refers to the State that sends personnel, material and equipment to the Receiving State with the purpose of implementing the Protocol.
2. **"Receiving State"** refers to the State that accepts personnel, material and equipment of the Sending State with the purpose of implementing the Protocol.
3. **"Military Personnel"** includes the military trainee personnel and military personnel on duty of one of the Parties.
4. **"Military Trainee Personnel"** defines the military personnel whom one Party sends in order to have them educated and trained in the education and training institutions of the other Party.
5. **"Military Personnel on Duty"** defines the military personnel that has been excluded from the definitions stated in the 4th paragraph of this article and whom one Party sends to the units and institutions of the other Party in order to carry out the cooperation activities anticipated in the Protocol.
6. **"Commander or Competent Superior"** defines the commander of the unit and headquarters or the competent superior of the facility at the place where the military

dey

personnel of the Sending State shall deploy in pursuant to the current legislation of the Receiving State.

7. **"Senior Military Personnel"** defines the most senior personnel appointed among the military personnel in accordance with the legislation of the Sending State in order to conduct the activities of the personnel of the Sending State.

8. **"Relatives"** express the family members (wife and children) whom the military personnel of the Sending State are obliged to take care in accordance with the legislation of their countries.

9. **"Education and Training Cooperation"** refers to the exchange of equipments, materials, technical information, documents, personnel, and experiences on education and training and other activities related to cooperative matters.

10. **"Consultative Service"** is the service which is provided by the military personnel of the Sending State in the Receiving State for transferring information and experience on education-training and technique-logistics issues.

11. **"Education and Training Institutions"** express the schools, training centers, training units and other units that could provide training.

12. **"Mobile Training Team"** expresses the expert "military personnel on duty" who shall be assigned by the Sending State at the Receiving State, based on the reciprocal agreement which shall be on the number of the personnel, training subjects, training time and period.

ARTICLE – II

AIM

The aim of this Protocol is to define principles, responsibilities and subjects of the implementation of this Protocol related to the education and training, which the military trainee personnel of the Parties shall be reciprocally given at the education and training institutions, and the assignment of mobile training teams.

ARTICLE – III

SCOPE

This Protocol covers the cooperation principles, its framework, which will be established between the Parties, training institutions, units and the military trainee personnel, who shall be trained and educated at the above-mentioned institutions and units, and the trainer personnel, and also the duties and responsibilities and training principles, training activities to be arranged by means of the mobile training teams of the concerning Parties.

ARTICLE – IV

COMPETENT AUTHORITIES AND POINT OF CONTACTS

1. The competent authorities for the implementation of the Protocol:
In Turkey: Gendarmerie General Command of the Republic of Turkey,
In Mongolia: Internal Troops Command of Mongolia
2. The point of contacts for the Protocol:
In Turkey: The Embassy of Mongolia in Ankara
In Mongolia: The Embassy of the Republic of Turkey in Ulaanbaatar.

ARTICLE – V

EDUCATION-TRAINING AND OTHER COOPERATION AREAS

The Parties shall reciprocally establish cooperation in the below-mentioned areas:

1. Reciprocal visits to units, headquarters and institutions,
2. Participation to training (including language training), education, conferences, seminars, and other scientific activities which shall be provided reciprocally at schools, training centers, and units of the Parties,
3. Assignments of mobile training teams for interior security training and training on intervention in social incidents, hostage rescue and anti-terrorism operations training, special operations training, critical facility security training, close guard training, and if agreed on, other mobile training team assignments on military enforcement duties that could be needed.
4. Organizing courses, seminars, and conferences on detection and destruction of explosive material, fight against terrorism, public security and crime investigation and making exercises by special operation units,
5. On-duty training that shall be provided at the units, headquarters and institutions of both Parties,
6. The reciprocal courses that shall be provided by the schools, training centers, and units of the Parties,
7. The reciprocal assistance on developing the equipment and the training auxiliary materials to be used in the training,
8. Other education and training activities that shall be needed upon the agreement of the competent authorities of both Parties.

ARTICLE – VI

PLANNING PRINCIPLES CONCERNING THE COOPERATION ON EDUCATION AND TRAINING

1. In the context of "annual implementation plan" which shall be prepared within the framework of the provisions of the Protocol and shall be signed by the Parties through reciprocal correspondence, the Parties shall provide education and training service for the military trainee personnel at their schools, units and facilities.
2. In this plan, the Parties shall establish the types of the courses and the number of participants to be accepted, the suggestions for courses, requirements for participation, qualities of military trainee personnel, duration of courses, the centers where the courses shall be provided, the contents of the courses and other technical issues on a yearly basis.
3. The Parties shall send their proposals until March concerning the courses to which the military trainee personnel could attend, so that such proposals might be included in the planning of next year.
4. The Parties shall send their military trainee personnel to each other reciprocally for education and training in numbers and qualifications agreed on.
5. The military trainee personnel shall be selected by the Sending State in accordance with the capabilities of the Receiving State and the fields of cooperation.
6. The activities such as visits, on-duty training, short-term mobile training activities, conferences, and exercises, which are stated in Article V titled "Education and Training and the Other Fields of Cooperation", shall be performed in conformity with the principle of reciprocity framework if agreed upon the result of the correspondence between the Parties.

ARTICLE – VII

PRINCIPLES OF IMPLEMENTATION CONCERNING THE COOPERATION ON EDUCATION AND TRAINING

1. The training, education and courses shall be rendered in the language of the Receiving State.
2. The military trainee personnel shall be provided the same education and training with the trainees having equivalent status and shall be subject to similar measurement and evaluation principles.
3. The Receiving State, by asking the opinions of the Sending State, shall determine which courses and trainings the military trainee personnel will be exempt from and what sort of program will be applied to them during the time coming out from the excused courses and trainings.
4. In exceptional cases, the plans and programs concerning the training and education to be provided, training subjects, duration of training, dates of starting and ending of training, the qualifications of participants, the procedures for evaluation and measurement, and the other issues related to training shall be determined together with the competent authorities of both Parties.
5. The competent authorities of the Sending State shall ensure that the military trainee personnel shall be present at the Receiving State for education and training before the courses begin at a time designated by the Receiving State.
6. The military trainee personnel shall be sent to the Receiving State after obtaining a "medical report" to be taken from a full-equipped hospital in their country.
7. The military trainee personnel, apart from the issues explained in the Principal Agreement and this Protocol, shall be obliged to obey the legislation that arranges the education and training activities in the same way as the personnel of the Receiving State. In order to inform the military trainee personnel of these issues, the necessary information shall be provided before the courses start.
8. The diplomas to be awarded to the military trainee personnel at the end of the training shall be issued by the competent authorities of the Receiving State. In case of a failure, a document stating the failure shall be given.
9. At the schools, training centers and units of the Receiving State, the situation of the personnel whom it is considered to be useless to continue the education and training due to failure, lacking discipline and sanitary insufficiency within the legislation and principles of the Receiving State shall be reported to the competent authorities of the Sending State through the competent authorities of the Receiving State. Following the reporting, the process on severance from the training and termination of the education and training shall be applied. If there are convenient conditions in respect of the training period, a new student may be accepted instead of the personnel that have sent back to their country. The personnel about whom the process of severance from the training and termination of the education and training has been applied shall not be sent again in order to have education and training.
10. The course subjects that require the national secrecy of the parties could be restricted by the Receiving State.
11. The competent authority of the Sending State, with a written notification, shall call back its military trainee personnel in the Receiving State. In this case, the competent authority of

the Receiving State shall take the necessary measures for the procedures as soon as possible.

ARTICLE – VIII

PRINCIPLES ON THE ASSIGNMENT OF THE MOBILE TRAINING TEAMS

1. Mobile training activities may be organized on the fields of cooperation pointed out in Article V (Fields of Cooperation in Training and Education) in accordance with the implementation programs if requested by the Parties.
2. If there is a reciprocal agreement on training subjects, the time and the duration of the training, the Mobile Training Teams, which shall be established by the competent authority of the Sending State, shall be assigned to the Receiving State.
3. The competent authority of the Sending State shall ensure that the personnel to be assigned to the mobile training teams comprise of officers and NCOs, who are experts on their fields.
4. The mobile training teams shall be commissioned at the schools, training centers, and units at the capital of the Receiving State.
5. The Receiving State shall report to the Sending State in every September with diplomatic correspondence stating on which training subjects and for how long it requires the mobile training team. Additionally, in this correspondence, the amount of the personnel who have been anticipated to join the training, the prerequisites of the military personnel of the Receiving State to participate the training, the names and locations of the schools, training centers and units at which the training shall be provided and also the amount of deputy instructors and interpreters shall be stated.
6. In case of considering the requests of the Receiving State as acceptable, the Sending State shall include the mobile training teams planning into the Turkey-Mongolia bilateral military affairs implementation plans in order to be implemented in the following year.
7. The Sending State, three months before the mobile training team starts working, shall determine the followings and report them to the Receiving State.
  - a. Training program
  - b. Training Support Materials required to be present in the training area.
  - c. Deputy instructors, interpreters
  - d. Weapons, equipments, tools and vehicles that the personnel to be trained will be in need
  - e. Training organization to be implemented during the training
  - f. Training field, classroom, firing range.
8. The mobile training activities shall be free of charge. The international transportation expenses, board and lodging and daily wages of the personnel of the Sending State shall be met by the Sending State. The Receiving State shall determine a place for the board and lodging of the mobile training team and every kind of facilitation shall be provided.
9. The Receiving State shall allocate a vehicle for the personnel of the mobile training team from the airport until the end of the duty. The vehicle is benefited for the transportation between the lodging place and the schools, training centers and units.
10. During the training, the conduct and administration of the personnel of the Receiving State shall be performed by the Mobile Training Team assigned by the Competent Authority of the Sending State.

11. While planning the mobile training teams, a three-person team providing training for a personnel group of not more than 40-50 persons shall be taken as criteria.

12. In the trainings to be carried out with the mobile training teams, the target mass being leader personnel shall be taken as a base. In this context, the mobile training activities shall be organized in three steps namely; theoretical training, practical training and trainer training.

13. The trainings carried out with the mobile training teams shall be performed in the official languages of the state parties.

14. The military personnel of the Receiving State, who have participated the mobile training team and been successful, shall be awarded a "training completion certificate".

ARTICLE – IX

SECURITY OF CLASSIFIED INFORMATION

1. Accession into classified information, documents and materials shall be limited to the persons who should be aware of the mentioned information, document and materials. All military personnel shall obey the rules and security regulations of state parties on the protection of classified information.

2. Only the competent persons who shall use the classified information for an official purpose shall be allowed to access into them. The person who shall access into the classified information shall have the appropriate clearance.

3. Each of the Parties, with regard to the classified information, documents and materials deposited to themselves, shall determine a classification for these documents as equal as the one determined by the other party; to this effect, the Parties shall take necessary security measures. Unless an agreement is reached between the Parties, the classification level of the classified information cannot be cancelled.

4. In accordance with this Protocol, the equipments, materials, technical information and documents, which state parties shall give to each other, shall not be handed over to a third country without the written agreement between the Parties.

5. It shall be possible to give the information and news acquired through cooperation to a third country only with the written permission of the competent authorities of both states.

6. The above-mentioned provisions on the security of the military information shall be valid even after the termination of this Protocol.

7. The military personnel shall avoid from any sort of direct or indirect contact with media during the period they stay in the Receiving State.

8. The Receiving State shall be responsible for ensuring the physical safety of the personnel of the Sending Party.

ARTICLE – X

EXTRAORDINARY SITUATIONS AND DUTY FORBIDDING

1. General:

The military personnel and their relatives shall no way participate in armed conflicts or political activities carried out with a third country. They shall not be assigned for duty of internal security in the Receiving State and the personnel assigned for education-training shall not be appointed to carry out the other duties excluding the ones stated in this Protocol.

2. Termination of the assignments;

The assignments of the military personnel of the Sending State, who act contrary to the laws and regulations in force in the Receiving State, shall be terminated.

3. Calling back:

a. The Sending State shall call back its military trainee personnel whenever it wants and without indicating any reason. In such a situation, the Receiving State shall take necessary measures in order that the calling back procedure realizes as soon as possible.

b. In case war, armed conflict, social turmoil or international crises emerge in one of the states, upon the request of the Sending State, the military personnel in Receiving State shall be returned to their countries.

ARTICLE – XI

JUDICIAL ISSUES

1. Jurisdiction power;

a. The military personnel and their relatives shall be subject to the laws and regulations in force of the Receiving State.

b. The military trainee personnel, in respect of penal and disciplinary legislation, shall be considered as the military personnel of the Receiving State.

c. The penal jurisdiction power shall belong to the Receiving State. However, in case of condemnation, the penal and execution procedures concerning the guest personnel and their relatives that do not take place in the penal and execution systems of both states shall not be implemented.

d. In the below-mentioned situations, the jurisdiction power shall belong to the Sending State.

(1) The crimes committed by the Sending State's military personnel or their relatives solely against the properties and security of the Sending State.

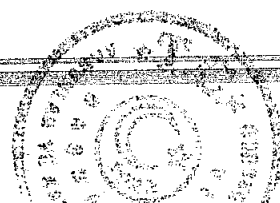
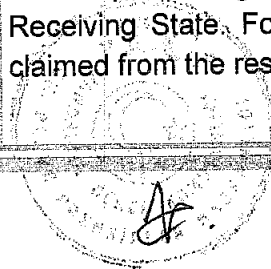
(2) The crimes arising from an activity or negligence on the duties of the military personnel that have been sent as a trainer, instructor, consultant or observer.

(3) In cases where the right of judging is to be executed by either Sending or Receiving State; if the content of the concerning law put forwards a punishment that does not exist within the Sending State's Legislation, then a punishment legislation, which exists in or in line with the punishment legislation of the both States, will be effective.

2. Indemnity claims

a. The Sending State shall not request any indemnity from the Receiving State in case that the military personnel of the Sending State are wounded, become disabled and lose their lives during the performance of the duties described in this Protocol.

b. In case any of the military personnel of the Sending State inflicts any loss, harm or damage unintentionally on the property and materials owned by the Receiving State while or due to performing any task or training services, no indemnities shall be claimed by the Receiving State. For any loss, damage, or harm inflicted intentionally, indemnity shall be claimed from the responsible personnel or, if it is not possible, from the Sending State.

Handwritten signature

c. Indemnity might be claimed on any loss, harm, or damage inflicted on the properties and materials owned by private or legal persons, no matter whether intentionally or unintentionally. Such loss, harm, or damage shall be indemnified by the responsible personnel; if this is not possible, by the Sending State.

d. The Receiving State shall form an expert delegation of three people in order to determine whether the loss, harm, or damage has been inflicted intentionally or negligently or not, and the amount of money to be indemnified. The Sending State is authorized to assign a representative as an observer to that delegation. A report shall be prepared and sent to the competent authority of the Sending State immediately after the analysis is completed by the delegation.

e. The competent authority of the Sending State shall inform the competent authority of the Receiving State whether they agree to the indemnity determined or not within three months after the report is conveyed to them. If the competent authority of the Sending State agrees to the amount of the indemnity determined, it shall liquidate the amount of indemnity to the competent authority of the Receiving State within ten days. In case of a dispute between the Parties, the decision given by the authorized courts of the Receiving State shall be final and both Parties shall consent to it.

ARTICLE - XII

FINANCIAL ISSUES

1. Payments and expenditures:

a. In accordance with the principle of reciprocity, the training expenditures shall be free of charge; the international transportation expenditures and the daily wages shall be provided by the Sending State. The military personnel concerned shall be able to benefit from the military air/land transportation vehicles free of charge if it is possible and on condition that permission is taken from the competent authorities of the Parties. The procedures for benefiting shall be determined in accordance with the regulations of the parties.

b. The Receiving State shall meet the following expenditures of the military trainee personnel who are sent by the Sending State:

(1) For cadets: Board and lodging, allowances that are to be determined in accordance with the principles and amount set by the Receiving State, education-training expenditures and clothing needs that are to be in conformity with the allowances determined for their own cadets;

(2) For officers and non-commissioned officers: A monthly wage that are in conformity with the amount and principles which are to be determined by the Receiving State according to the ranks of the trainee officers and non-commissioned officers, education-training expenditures, and clothing needs which are to be in conformity with the allowances that are given to the trainee officers and non-commissioned officers of equal rank of the Receiving Party and which are to be worn only during the training period.

c. The expenditures that the military personnel of the Sending State have made during the time they are on leave and the personal expenditures that they have made during the time they are on duty shall be met by themselves.

2. Personal debts:

a. The military personnel, no matter what the reason is, shall pay the debts of their own and of their relatives while leaving the Receiving State.

b. In case of urgent withdrawal, the debts of the military personnel and their relatives shall be paid by the Sending State based on the bill arranged by the Receiving State on condition that the debt shall be returned to the personnel concerned.

3. Taxes:

a. The military personnel and their relatives shall be subject to the tax legislation which is in force in the Receiving State while entering and leaving the country of the Receiving State and during the time they stay in that country.

b. The Signatory States shall cooperate and determine the necessary legal proceedings in order to prevent the misuse of the authority which is practiced according to this Protocol and which is related to the laws that define the exemptions on imports, exports, customs and other financial matters.

ARTICLE - XIII

ISSUES RELATED TO THE PERSONNEL

1. The status of the military trainee personnel:

a. The status to which the personnel who participate in the training shall be subject has been determined in the related articles of this Protocol.

b. There shall be no command and control and junior-senior relationship between the personnel of the Receiving State and those of the Sending State. However, it is necessary to respect the generally accepted codes of military courtesy and etiquette during all services.

c. The military trainee personnel shall not be included in on-duty services by the Receiving State.

d. An identity card shall be given the military trainee personnel. This identity card shall be returned by the military trainee personnel at the end of the training period.

e. The military trainee personnel and their relatives shall have no diplomatic passports, privileges or else immunities.

2. Clothing:

a. The military personnel must wear their own national uniforms in their duty stations. To that end, the military trainee personnel shall bring daily uniforms, training clothes, and mess dresses which will be needed during the courses.

b. During the performance of the activities, The Receiving State, if it is necessary, shall provide the necessary clothes, equipment and materials.

c. The military personnel shall take care to show respect to the customs and traditions of the Receiving State.

d. The Parties shall ensure that some plaques which display their names, surnames and countries in order to ensure being recognized shall be affixed to the uniforms of the military trainee personnel.

3. Equipment and materials:

a. The equipment and materials which are given to the military trainee personnel to be used in the performance of the services and activities during the training shall be taken back at the end of the training year.

b. The military personnel shall be responsible for using and maintaining those equipment and materials in a good way.

4. Disciplinary acts

a. The military personnel shall obey the orders and instructions that are practiced in their troops, headquarters and institutions and they are liable to implement the conditions of them.

b. The military trainee personnel shall be treated within the framework of the legislations of the Receiving State with respect to the disciplinary punishments.

c. The senior military personnel:

(1) Shall be responsible for ensuring that his/her subordinates who serve in the units and institutions of the Receiving State comply with the legislations of the Receiving State and the rules of the units and institutions in which they serve.

(2) Shall provide the contact between the commander or the chief of the unit or institution in which he serves and his own group.

(3) Shall provide the contact with the competent authorities of the Sending State.

5. Leaves:

a. Shall be granted in accordance with the working hours of the Receiving State and the principles that are applied for the equivalents of the Receiving State.

b. The permissions for leaving the military garrison within the country of the Receiving State shall be granted by the chief of the unit, institution and facility in which the military trainee personnel is trained if the competent authority of the Sending State deems it appropriate.

c. The permissions for inside the military garrison within the country of the Receiving State shall be granted by the chief of the unit, institution and facility in which the military trainee personnel is trained.

d. The leaves that are to be spent outside the country of the Receiving State shall be granted by the competent authorities of the Sending State in accordance with the understanding which is to be reached between the competent authorities of the both countries.

e. National and religious days in addition to term holidays of the Sending State and the Receiving State shall be taken into consideration while scheduling the leaves of absence of the military trainee personnel just as it is applied for their equivalents in the Receiving State on condition that such holidays do not hinder the Personnel from attending the courses and training activities.

f. The Sending State shall ensure that the military trainee personnel shall return from their holidays, which they have spent in their country, on time and the Sending State shall take the necessary measures on this issue.

g. The decision as to the implementation of the rests and medical reports up to (20) twenty days shall be taken by the unit, institution and facility in which the military trainee personnel is trained within the principles of the Receiving State and if they wish to spend the rests and medical reports over (20) twenty days outside the Receiving State, the decision as to what shall be done shall be taken by the competent authorities of the Receiving State on condition that the competent authorities of the Sending State deems it appropriate.

6. Decease:

In case of the death of the military personnel or their relatives, the Receiving State shall inform the Sending State of the death as soon as possible and take necessary medical measures by providing the transportation to the nearest airport of the Sending State. The expenditures shall be paid by the Sending State.

ARTICLE – XIV

MEDICAL SERVICES

1. The military personnel and their relatives shall benefit from medical treatment and dental care provided for the counterpart personnel of the Receiving State free of charge.
2. The expenditures for the long-term treatment, medicine, and any other medical services and the expenses for the transportation to their own countries of the military personnel or his relatives in need of treatment, shall be paid by Sending State
3. All the expenditures on medical services provided by civilian institutions shall be paid by the personnel.

ARTICLE – XV

SOCIAL SERVICES

1. The military personnel and their relatives shall benefit from the social and administrative services such as officer's clubs, commissaries and canteens, dining halls and work centers in accordance with the legislation in force within the status to which their counterparts in the Receiving State are subject to.
2. The military trainee personnel shall benefit from the opportunities that the Receiving State provides to his own trainee personnel during the relaxation and spare times.

ARTICLE – XVI

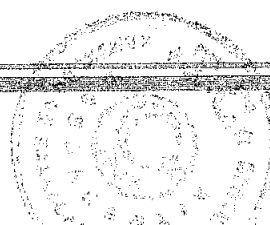
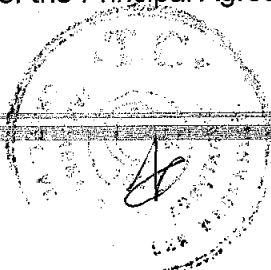
PROCEDURES FOR CUSTOMS AND PASSPORT

1. The military personnel and their relatives shall be subject to the legislations in relation to passport and customs which are in force in the Receiving State while entering and leaving the country of the Receiving State and during the time they stay in that country. Nevertheless, the Receiving State shall provide the means of convenience possible within the framework of its legislation.
2. The military personnel and their relatives shall be subject to the provisions of the law on the residence and traveling of the foreigners within the boundaries of the Receiving State.

ARTICLE – XVII

OTHER ISSUES

1. In respect of the issues which emerge/are faced with during the implementation of this Protocol and about the issues which have not been arranged in this Protocol, the principles of the Principal Agreement shall be applied.

[Handwritten signature]

2. With respect to concepts which are not defined in this Protocol, the definitions which mentioned in the Principal Agreement shall be accepted as a base.
3. The provisions of this Protocol shall not affect the undertakings of the Parties arising from the other international agreements and shall not be used against the interests, securities and territorial integrity of the third countries.

ARTICLE – XVIII

SETTLEMENT OF DISPUTES, AMENDMENTS AND REVISION

1. The Parties shall settle the disputes which arise from the interpretation and implementation of this Protocol through negotiations. In that case, the negotiations shall begin within maximum (30) days after the notification. In case of dispute, the Parties shall not apply to a third person, institution, state, national and international court or arbitrator for reconciliation.
2. Each Party shall be entitled to propose in written form that this Protocol be amended or revised when necessary. The negotiations shall begin within (30) days after the written notification.
3. In case a compromise cannot be reached at the negotiations within (90) days, each Party might be entitled to denounce the Protocol through a written notification within (30) days. In that case, the provisions of this Protocol shall be in force until the training and education, which were being presented at the time when the written notification was made, are completed.
4. The proposals for amendments or changes which are agreed upon shall enter into force in accordance with the provision in Article XX (Approval and Entry into Force).

ARTICLE – XIX

VALIDITY PERIOD AND ANULLMENT

1. The validity of this Protocol is one (1) year on condition that the Principal Agreement signed between the two countries is to be in force. This Protocol shall continue to be in force for one-year period, unless the Parties notify the annulment of the Protocol in written form at least ninety (90) days before the one (1) year period ends. If the Agreement is annulled, this Protocol shall automatically be rendered null and void without any further procedures.
2. If one of the parties decides that the other is not obeying or cannot obey the provisions of this Protocol, it may make a prior written notification unilaterally. The annulment shall be valid ninety (90) days after this prior notification is received. In case of annulment of the Protocol, the activities of the present time shall be continued until they are completed.

ARTICLE – XX

APPROVAL AND ENTRY INTO FORCE

This Protocol shall enter into force at the date when the last written ratification is obtained via diplomatic channel that the necessary internal legal procedures are completed for entry into force of the Protocol.

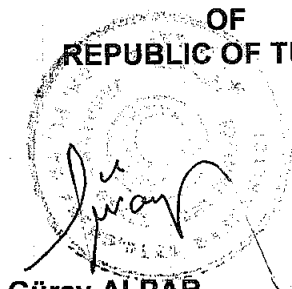

ARTICLE – XXI

TEXT AND SIGNATURE

1. This Protocol has been prepared in Turkish, Mongolian and English Languages in two copies, all of which have equal legal authenticity. In case of any dispute, the English text shall be valid.
2. In the presence of the above mentioned provisions, this Protocol has been prepared in two copies before the testimony of those who are authorized accordingly in conformity with their own provisions and whose signatures are produced below and signed on...13 Karm 2012. in
..Ulaanbaatar

ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
OF
REPUBLIC OF TURKEY

Güray ALPAR
Brigadier General
Chief of General Plan and Policy
Department

ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
OF
MONGOLIA

Togio KHURELBAATAR
Brigadier General
Chief of Staff

**БҮГД НАЙРАМДАХ ТУРК УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛӨН
ЖАНДАРМЕРИЙН ЕРӨНХИЙ КОМАНДЛАЛ МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛӨН ДОТООДЫН ЦЭРЭГ
ХООРОНДЫН БЭЛТГЭЛ, СУРГАЛТЫН ЧИГЛЭЛЭЭРХ
ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ ПРОТОКОЛ**

Бүгд Найрамдах Турк Улсын Засгийн газрын нэрийн өмнөөс Жандармерийн ерөнхий командлал, Монгол Улсын Засгийн газрын нэрийн өмнөөс Дотоодын цэрэг /цаашид "Талууд" гэх/

Бүгд Найрамдах Турк Улсын Засгийн газрын Дотоод Явдлын Яам, Монгол Улсын Засгийн газрын Цагдаагийн Ерөнхий Газар хоорондын Хамтын ажиллагааны тухай 1997 оны 4 дүгээр сарын 7-ны хэлэлцээр,

Бүгд Найрамдах Турк Улсын Засгийн Газар, Монгол Улсын Засгийн Газар хоорондын Цэргийн салбарт хамтран ажиллах тухай 1999 оны 12 дугаар сарын 2-ны хэлэлцээр,

Бүгд Найрамдах Турк Улсын Зэвсэгт хүчний Жанжин штаб, Монгол Улсын Зэвсэгт Хүчний Ерөнхий штаб хоорондын Цэргийн сургалтын хамтын ажиллагааны тухай 1999 оны 12 дугаар сарын 2-ны хэлэлцээр /цаашид "Үндсэн хэлэлцээр" гэх/-ийг тус тус удирдлага болгон;

Улсын бүрэн эрхт байдал ба харилцан адил байх зарчмыг үндэслэн Талуудын өөрийн бүрэн эрхийн хүрээнд хэрэгжүүлэх сургалтын чиглэлээрх хамтын ажиллагаа нь зөвхөн дэлхийн болон тухайн бүс нутгийн энх тайван, аюулгүй, тогтвортой байдлыг хангаад зогсохгүй мөн хоёр Улсын нийтлэг эрх ашигт хувь нэмрээ оруулахыг баталгаажуулан;

Бэлтгэл, сургалтын чиглэлээрх хамтын ажиллагааны чухлыг анхааран;

Дараах зүйлээр харилцан тохиролцов:

**НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ
ТОДОРХОЙЛОЛТ**

Протоколын зарим нэр томъёо дараах утгатай байна:

1. **"Илгээгч улс"** гэж Протоколын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор Хүлээн авагч улсад албан хаагч, материал, тоног төхөөрөмж илгээж буй улсыг хэлнэ.

2. **"Хүлээн авагч улс"** гэж Протоколын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор Илгээгч улсын илгээсэн албан хаагч, материал, тоног төхөөрөмжийг хүлээн авч буй улсыг хэлнэ.

3. **"Цэргийн алба хаагч"** гэж аль нэг Талын сургалтад хамрагдаж буй цэргийн албан хаагч болон албан үүргээ гүйцэтгэж буй цэргийн алба хаагчийг хэлнэ.

4. **"Суралцагч цэргийн алба хаагч"** гэж аль нэг Талын бэлтгэл, сургалтын байгууллагад суралцуулах, мэргэжил дээшлүүлэхээр нөгөө Талын илгээсэн цэргийн алба хаагчийг хэлнэ.

5. **"Үүргээ гүйцэтгэж буй цэргийн алба хаагч"** гэж Протоколд заасан хамтын ажиллагааны арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зорилгоор нэг Талаас нөгөө Талын нэгж, байгууллага руу илгээсэн, энэ зүйлийн 4 дэх хэсэгт үл хамаарах цэргийн алба хаагчийг хэлнэ.

6. **"Командлагч буюу удирдлага"** гэж Илгээгч улсын цэргийн алба хаагчийн Хүлээн авагч улсын хууль тогтоомжийн дагуу албан үүргээ гүйцэтгэх нэгж, удирдлагын штабын командлагч ба байгууллагын эрх бүхий удирдлагыг хэлнэ.

7. **"Цэргийн удирдах албан тушаалтан"** гэж Илгээгч улсын цэргийн бие бүрэлдэхүүний үйл ажиллагааг удирдан явуулахаар Илгээгч улсын хууль тогтоомжийн дагуу цэргийн бие бүрэлдэхүүний дундаас сонгон томилсон удирдах албан тушаалтныг хэлнэ.

8. **"Төрөл садан"** гэж Илгээгч улсын цэргийн алба хаагчийн өөрийн улсын хууль тогтоомжийн дагуу асран хамгаалах үүрэг хүлээсэн гэр бүлийн гишүүд (эхнэр, хүүхэд)-ийг хэлнэ.

9. **"Бэлтгэл, сургалтын чиглэлээрх хамтын ажиллагаа"** гэж тоног төхөөрөмж, эд материал, техникийн мэдээлэл, баримт бичиг, бие бүрэлдэхүүн ба боловсрол, сургалт болон хамтын ажиллагааны бусад асуудлаар туршлага солилцохыг хэлнэ.

10. **"Зөвлөх үйлчилгээ"** гэж Хүлээн авагч улсыг боловсрол, сургалт ба материал техникийн хангамжийн талаарх мэдээлэл, туршлагаар хангах Илгээгч улсын цэргийн алба хаагчийн үйлчилгээг хэлнэ.

11. **"Бэлтгэл, сургалтын байгууллага"** гэж сургууль, сургалтын төв, сургалтын нэгж болон сургалт явуулах боломжтой бусад нэгжийг хэлнэ.

12. **"Сургалтын хөдөлгөөнт баг"** гэж бие бүрэлдэхүүний тоо, сургалтын сэдэв, хугацааг тодорхойлсон хоёр талт хэлэлцээрт үндэслэн Илгээгч улсаас Хүлээн авагч улсад томилсон "үүрэг гүйцэтгэгч цэргийн алба хаагч"-мэргэжилтэнг хэлнэ.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

ЗОРИЛГО

Энэхүү Протоколын зорилго нь цэргийн алба хаагчдыг Талуудын бэлтгэл, сургалтын байгууллагаас зохион байгуулж буй сургалтад харилцан хамруулах, хөдөлгөөнт сургалтын баг томилж ажиллуулахтай холбоотой энэхүү Протоколыг хэрэгжүүлэх үндсэн зарчим, үүрэг хариуцлага, хэрэгжүүлэгч этгээдийг тодорхойлоход оршино.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Энэхүү Протокол нь Талуудын хооронд тогтсон хамтын ажиллагааны зарчим, цар хүрээ, сургалтын нэгж, байгууллага, тэдгээрт суралцах, бэлтгэгдэх цэргийн бие бүрэлдэхүүн, сургагч багш нар болон үүрэг, хариуцлага, сургалтын зарчим, Талуудын сургалтын хөдөлгөөнд багуудаас зохион байгуулах сургалтын үйл ажиллагаа зэргийг хамарна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ
ЭРХ БҮХИЙ БАЙГУУЛЛАГУУД БА ХАРИЛЦАХ ТАЛУУД

1. Протоколын хэрэгжилтийг хангах эрх бүхий байгууллагууд:

Туркийн талаас: Бүгд Найрамдах Турк Улсын Жандармерийн Ерөнхий Командлал.

Монголын талаас: Монгол Улсын Дотоодын цэрэг.

2. Протоколын асуудлаар харилцах байгууллагууд:

Туркийн талаас Анкара дахь Монгол Улсын Элчин сайдын яам.

Монголын талаас Улаанбаатар дахь Туркийн Элчин сайдын яам.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ
БЭЛТГЭЛ-СУРГАЛТ БА ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ БУСАД САЛБАРУУД

Талууд дараах чиглэлээр хамтын ажиллагааг харилцан хөгжүүлнэ:

1. Нэгж, удирдлагын штаб, байгууллагад харилцан айлчлах;
2. Талуудын сургууль, сургалтын төв, анги, нэгжийн харилцан зохион байгуулах сургалт /хэлний сургалт/ бага хурал, семинар болон эрдэм шинжилгээний бусад арга хэмжээнд оролцох;
3. Дотоод аюулгүй байдлын сургалт, нийтийн эмх замбараагүй байдлын үед ажиллах, барьцааны хүнийг аврах чиглэлээрх сургалт, терроризмтай тэмцэх ажиллагаа, тусгай ажиллагааны сургалт, онц чухал объектын болон ойрын зайны хамгаалалтын зэрэг сургалтад зориулж хөдөлгөөнт баг томилох, Талууд тохиролцсон бол шаардлагатай байж болох бусад цэргийн үүргийн чиглэлээр сургалтын хөдөлгөөнт багийг томилох;
4. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, зүйлсийг илрүүлэх, аюулгүй болгох, терроризмтай тэмцэх, олон нийтийн аюулгүй байдал, гэмт хэрэг мөрдөн шалгах чиглэлээр сургалт, семинар, бага хурал болон тусгай бүлгийн ажиллагааны сургалтыг зохион байгуулах;
5. Талуудын нэгж, удирдлагын штаб, байгууллагууд дээр тогтмол сургалт зохион байгуулах;
6. Талуудын сургууль, сургалтын төв, нэгжээс харилцан зохион байгуулах сургалтад оролцох;
7. Сургалтад ашиглах тоног төхөөрөмж, туслах материалыг сайжруулахад харилцан туслалцаа үзүүлэх;
8. Талуудын эрх бүхий байгууллагын зөвшилцсөн, шаардлагатай бусад бэлтгэл, сургалтын үйл ажиллагааг явуулах.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ
БЭЛТГЭЛ, СУРГАЛТЫН ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН
ҮНДСЭН ЗАРЧМУУД

1. Энэхүү Протоколын зүйл, заалтын хүрээнд түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нэг жилийн төлөвлөгөөг боловсруулах бөгөөд Талууд түүнд гарын үсэг зурж баталгаажуулан харилцан шуудангаар солилцоно. Төлөвлөгөөний дагуу Талууд өөрсдийн сургууль, нэгж, газруудаар дамжуулан сургалтад хамрагдах цэргийн алба хаагчдыг бэлтгэл, сургалтын үйлчилгээгээр хангана.

2. Тус төлөвлөгөөнд Талууд сургалтын төрөл, оролцогчдын тоо, сургалтын талаарх санал, оролцогчдод тавих шаардлага, сургалтад хамрагдах цэргийн алба хаагчдын боловсролын түвшин, сургалтын хугацаа, сургалт явуулах газар, сургалтын агуулга болон техникийн асуудлыг жил бүр тусгана.

3. Талууд цэргийн алба хаагчдыг ямар чиглэлээр сургах хүсэлтэй байгаагаа 3 дугаар сар хүртэл харилцан бие биедээ мэдэгдэх ба ингэснээр тухайн санал нь дараа жилийн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдаж болно.

4. Талууд мэргэжлийн шаардлага хангасан цэргийн алба хаагчдыг харилцан тохиролцсон тоогоор илгээнэ.

5. Хүлээн авагч улсын бололцоо, хамтын ажиллагааны чиглэлд нийцүүлэн Илгээгч улс сургалтад хамрагдах цэргийн алба хаагчдыг сонгон шалгаруулна.

6. Хэрэв Талууд харилцан тохиролцсон бол "Бэлтгэл-сургалт ба хамтын ажиллагааны бусад салбарууд" гарчигтай энэхүү Протоколын 5 дугаар зүйлд заасан айлчлал, байнгын сургалт, богино хугацааны хөдөлгөөнт сургалт, бага хурал, бэлтгэл сургуулилтыг харилцан адил байх зарчмыг баримтлан зохион байгуулна.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ
БЭЛТГЭЛ, СУРГАЛТЫН ЧИГЛЭЛЭЭРХ ХАМТЫН АЖИЛЛАГААГ
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗАРЧИМ

1. Сургалт, бэлтгэл, курсыг Хүлээн авагч улсын хэлээр явуулна.

2. Суралцагч цэргийн алба хаагч нь ижил статустай бусад суралцагчдын нэгэн адил бэлтгэл, сургалтад хамрагдах ба тэдэнтэй адил зарчмаар үнэлэгдэнэ.

3. Хүлээн авагч улс Илгээгч улсын саналыг үндэслэн сургалтад хамрагдаж буй тухайн цэргийн алба хаагчийн аль сургалтаас чөлөөлөгдөх болон ийнхүү чөлөөлөгдсөн хугацаанд ямар төрлийн хөтөлбөрт хамрагдахыг тогтооно.

4. Онцгой тохиолдолд бэлтгэл, сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөр, сэдэв, үргэлжлэх хугацаа, эхлэх ба дуусах өдөр, оролцогчдын мэргэшил,

үзүүлэлт, үнэлгээ болон сургалттай холбоотой бусад асуудлыг Талуудын эрх бүхий байгууллагууд хамтран тодорхойлно.

5. Бэлтгэл, сургалтад хамрагдах цэргийн алба хаагч нь Хүлээн авагч улсаас тогтоосон хичээл эхлэх өдрөөс өмнө тухайн Хүлээн авагч улсад хүрэлцэн очсон байхыг Илгээгч улсын холбогдох эрх бүхий байгууллага хариуцна.

6. Илгээгч улсын бүрэн тоноглогдсон эмнэлгийн эрүүл мэндийн тодорхойлолттой цэргийн алба хаагчдыг Хүлээн авагч улс руу илгээнэ.

7. Үндсэн хэлэлцээр болон Протоколоос гадна суралцагч цэргийн алба хаагч нь Хүлээн авагч улсын цэргийн алба хаагчдын нэгэн адил бэлтгэл, сургалтын үйл ажиллагааг зохицуулж буй хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөх үүрэгтэй. Энэ асуудлаарх шаардлагатай мэдээллийг сургалт эхлэхээс өмнө сургалтад хамрагдах цэргийн алба хаагчдад өгсөн байна.

8. Сургалтын эцэст Хүлээн авагч улсын эрх бүхий байгууллага суралцагч цэргийн алба хаагчдад диплом гардуулна. Амжилтгүй дүн үзүүлсэн тохиолдолд энэ тухай баримт олгоно.

9. Хүлээн авагч улсын хууль тогтоомж, зарчмын дагуу сургууль, сургалтын төв, нэгжид суралцагч цэргийн алба хаагч нь амжилтгүй дүн үзүүлсэн, сахилга батын зөрчил гаргасан, эрүүл ахуйн шаардлага хангаагүйн улмаас цаашид бэлтгэл, сургалтад хамрагдах шаардлагагүй болбол энэ тухай Хүлээн авагч улсын эрх бүхий байгууллагаар дамжуулан уламжлуулан Илгээгч улсын эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэнэ. Ийнхүү мэдэгдсэний дараа цэргийн алба хаагчийг сургалтаас хасах, бэлтгэл, сургалтыг зогсоох ажиллагааг гүйцэтгэнэ. Сургалтын хугацааны хувьд тохиромжтой нөхцөл тухайн үед тохиосон бол эх оронд нь буцаасан суралцагчийн оронд шинэ суралцагчийг хүлээн авч болно. Сургалтаас хасагдсан цэргийн алба хаагчийг дахин бэлтгэл, сургалтад хамруулахаар илгээхгүй.

10. Талуудын төрийн нууцтай холбоотой хичээлийг Хүлээн авагч улс хязгаарлаж болно.

11. Илгээгч улсын эрх бүхий байгууллага Хүлээн авагч улс дах өөрийн цэргийн алба хаагчдыг эгүүлэн татахдаа бичгээр мэдэгдэнэ. Мэдэгдлийг хүлээн авмагц Хүлээн авагч улсын эрх бүхий байгууллага нэн даруй холбогдох арга хэмжээ авна.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

ХӨДӨЛГӨӨНТ СУРГАЛТЫН БАГИЙГ ТОМИЛОН АЖИЛЛУУЛАХ ЗАРЧИМ

1. Талуудын хүсэлт тавьсан бол энэхүү Протоколын 5 дугаар зүйл /Бэлтгэл-сургалт ба хамтын ажиллагааны бусад салбарууд/-д заасан хамтын ажиллагааны чиглэлээр хөдөлгөөнт сургалтын үйл ажиллагааг төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулж болно.

2. Талууд сургалтын сэдэв, тов, үргэлжлэх хугацааг харилцан тохиролцсон бол Илгээгч улсын эрх бүхий байгууллагаас байгуулсан сургалтын хөдөлгөөнт багийг Хүлээн авагч улсад томилон ажиллуулна.

3. Хөдөлгөөнт сургалтын багийг тухайн чиглэлээр мэргэшсэн офицер болон түрүүч цолтой цэргийн алба хаагчаас бүрдүүлсэн байхыг Илгээгч улсын эрх бүхий байгууллага хариуцна.

4. Хөдөлгөөнт сургалтын багийг Хүлээн авагч улсын нийслэл хот дах сургууль, сургалтын төв, нэгжид томилж ажиллуулна.

5. Хүлээн авагч улс нь жил бүрийн 9 дүгээр сард ямар сэдвээр, хэдий хир хугацаагаар хөдөлгөөнт сургалтын баг ажиллуулахыг хүсч байгаагаа дипломат шугамаар Илгээгч улсад мэдэгдэнэ. Түүнчлэн, ийнхүү мэдэгдэхдээ сургалтад хамрагдах алба хаагчдын урьдчилсан тоо, сургалтад хамрагдах Хүлээн авагч улсын цэргийн алба хаагчдад тавигдах шаардлага, сургалт явуулах сургууль, сургалтын төв, нэгжийн нэр, байршил болон туслах багш, хэлмэрчдийн тоог тусгасан байна.

6. Хүлээн авагч улсын хүсэлтийг хүлээн авсан тохиолдолд Илгээгч улс нь дараа жил хөдөлгөөнт сургалтын багийг илгээхийн тулд Турк-Монголын цэргийн хэргийг хэрэгжүүлэх хоёр талт төлөвлөгөөнд хүсэлтийг тусгана.

7. Илгээгч улс хөдөлгөөнт сургалтын багийн үйл ажиллагаа эхлэхээс 3 сарын өмнө дараах зүйлсийг тодорхойлж Хүлээн авагч улсад мэдэгдэнэ:

а. Сургалтын хөтөлбөр

б. Сургалт хийх газарт байвал зохих сургалтын туслах материалууд

в. Туслах сургагч багш, орчуулагч

г. Суралцагч цэргийн алба хаагчдад шаардагдах зэвсэг, тоног төхөөрөмж, хэрэгсэл ба тээврийн хэрэгсэл

д. Сургалтын үед хэрэгжүүлэх сургалтын зохион байгуулалт

е. Сургалтын талбай, анги, танхим, буудлагын полигон

8. Хөдөлгөөнт сургалтын үйл ажиллагаа нь үнэ төлбөргүй байна. Илгээгч улсын алба хаагчдын олон улсын тээврийн зардал, байр, хоол болон цалин хөлсийг Илгээгч улс хариуцна. Хүлээн авагч улс хөдөлгөөнд сургалтын багийн байрлах, хооллох газрыг товлож, бусад бүх төрлийн туслалцаа, дэмжлэгийг үзүүлнэ.

9. Хүлээн авагч улс хөдөлгөөнт сургалтын багийнхныг онгоцны буудлаас эхлээд ажил үүргээ гүйцэтгэж дуустал унаагаар хангана. Унааг байрлаж байгаа газар болон сургууль, сургалтын төв, нэгжийн хооронд ашиглана.

10. Хүлээн авагч улсын цэргийн алба хаагчдын сахилга бат, захиргаа удирдлагын асуудлыг сургалт явагдаж байх хугацаанд Илгээгч улсын эрх бүхий байгууллагаас томилсон хөдөлгөөнд сургалтын баг хариуцна.

11. Хөдөлгөөнт сургалтын багын ажлыг төлөвлөхдөө гурван хүнээс бүрдсэн баг 40-50 хүнээс бүрдсэн бүлэгт сургалт явуулахаар тооцно.

12. Хөдөлгөөнт сургалтын багаас явуулах сургалт нь үндсэндээ удирдах албан тушаалтнуудад зориулагдсан байх болно. Энэ утгаараа хөдөлгөөнт сургалтын арга хэмжээг онол, практик, сургагч багш бэлтгэх сургалтууд гэсэн гурван үе шаттайгаар зохион байгуулна.

13. Хөдөлгөөнт сургалтын багаас явуулж буй сургалт нь Талуудын албан ёсны хэлээр явагдана.

14. Хөдөлгөөнт сургалтын багт амжилттай оролцсон Хүлээн авагч улсын цэргийн алба хаагчид "сургалт дүүргэсэн гэрчилгээ" олгоно.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

НУУЦЫН ЗЭРЭГТЭЙ МЭДЭЭЛЛИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

1. Нууцын зэрэгтэй мэдээлэл, баримт бичиг, материалтай зөвхөн тухайн мэдээлэл, баримт бичиг, материалын талаар мэдэх ёстой алба хаагчид л харьцана. Цэргийн бүх алба хаагчид нууцын зэрэглэлтэй мэдээллийг хамгаалах талаарх Талуудын аюулгүй байдлын дүрэм, журмыг чанд сахина.

2. Нууцын зэрэглэлтэй мэдээллийг албаны зориулалтаар ашиглах эрх бүхий этгээдэд тухайн мэдээлэлтэй харьцах зөвшөөрөл олгоно. Нууцын зэрэглэлтэй мэдээлэлтэй харьцах хүнийг зохих журмаар судлан шалгасан байна.

3. Тал нь хадгалж байгаа мэдээлэл, баримт бичиг, материалын нууцлалын зэрэглэлийг нөгөө Талын тогтоосон зэрэглэлтэй ижил байхаар тогтоох бөгөөд аюулгүй байдлын шаардлагатай арга хэмжээг авна. Талууд харилцан зөвшилцөлд хүрээгүй бол мэдээллийн нууцлалын зэрэглэлийг хүчингүй болгохгүй.

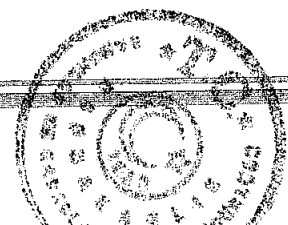
4. Энэхүү Протоколын дагуу Талууд нэг нэгэндээ өгсөн тоног төхөөрөмж, материал, техникийн талаарх мэдээлэл, баримт бичгийг Талуудын хоорондын бичгэн тохиролцоогүйгээр гуравдагч улсад шилжүүлж болохгүй.

5. Талуудын эрх бүхий байгууллагын бичгээр өгсөн зөвшөөрөлтэйгээр хамтын ажиллагааны хүрээнд олж авсан мэдээ, мэдээллийг гуравдагч улсад өгч болно.

6. Цэргийн мэдээллийн аюулгүй байдалтай холбогдох дээр дурьдсан заалтууд нь энэхүү Протокол дуусгавар болсны дараа ч хүчинтэй байх болно.

7. Цэргийн алба хаагч нь Хүлээн авагч улсад байх хугацаандаа хэвлэл мэдээллийнхэнтэй шууд буюу шууд бус замаар ямарваа нэгэн харилцаанд орохоос зайлсхийвэл зохино.

8. Хүлээн авагч улс нь Илгээгч улсын алба хаагчийн бие, махбодийн аюулгүй байдлыг хариуцна.

dy

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

ОНЦГОЙ НӨХЦӨЛ БАЙДАЛ БА АЛБАНЫ ХОРИГ

1. Ерөнхий зүйлс:

Цэргийн алба хаагч болон тэдгээрийн садан төрлийнхөн Гуравдагч улстай хийж буй зэвсэгт мөргөлдөөн буюу улс төрийн үйл ажиллагаанд ямарваа нэгэн байдлаар оролцож болохгүй. Тэдгээрийг Хүлээн авагч улсын дотоодын аюулгүй байдлын ажил албанд оролцуулахгүй ба бэлтгэл-сургалтад явуулсан алба хаагчдаар энэхүү Протоколд зааснаас бусад ажил үүргийг гүйцэтгүүлэхгүй болно.

2. Томилолтыг дуусгавар болгох нь:

Хүлээн авагч улсын хүчин төгөлдөр хууль тогтоомжийг зөрчсөн Илгээгч улсын цэргийн алба хаагчийн томилолтыг дуусгавар болгоно.

3. Эргүүлэн татах:

а. Илгээгч улс нь өөрийн цэргийн алба хаагчийг хүссэн цагтаа ямарваа нэгэн шалтгаан заахгүйгээр эгүүлэн татна. Ийм нөхцөлд Хүлээн авагч улс эгүүлэн татах ажиллагааг аль болох хурдан хэрэгжүүлэх үүднээс шаардагдах арга хэмжээг авна.

б. Хоёр орны аль нэгэнд дайн дажин, зэвсэгт мөргөлдөөн, нийгмийн эмх замбараагүй байдал, олон улсын хямрал үүссэн тохиолдолд Хүлээн авагч улс дах цэргийн алба хаагчдыг эх оронд нь буцаана.

АРВАННЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ШҮҮН ТАСЛАХ

1. Эрх мэдлийн хүрээ:

а. Цэргийн алба хаагч болон тэдгээрийн төрөл садныхан Хүлээн авагч улсын хүчин төгөлдөр хууль тогтоомж, дүрэм журамд захирагдана.

б. Ял шийтгэл, сахилга, дэг журмын тухай хууль нь Хүлээн авагч улсын цэргийн алба хаагчийн нэгэн адил цэргийн сургалтад хамрагдагсдад хамаарна.

в. Хүлээн авагч улс нь ял шийтгэл ногдуулах эрхтэй. Гэхдээ буруутай хэмээн тогтоосон боловч зочин алба хаагч болон тэдгээрийн садан төрлийнхөнд авах ял шийтгэл, түүнийг гүйцэтгэх ажиллагаа нь хоёр орны ял шийтгэл ба гүйцэтгэлийн тогтолцоонд байхгүй бол хэрэгжүүлэхгүй.

г. Дараах нөхцөлд Илгээгч улс харъяалалын дагуу шийдвэрлэх бүрэн эрхтэй:

(1) Илгээгч улсын цэргийн алба хаагч буюу тэдний садан төрлийнхний үйлдсэн Илгээгч улсын аюулгүй байдал, өмчийн эсрэг гэмт хэрэг;

(2) Багш, сургагч, зөвлөх буюу ажиглагчаар томилогдсон ажиллуулсан цэргийн алба хаагчийн үйл ажиллагаа буюу албан үүрэгтээ хайнга хандсанаас үүдэн гарсан гэмт хэрэг;

(3) Шүүн таслах ажиллагааг гүйцэтгэх эрх нь Илгээгч буюу Хүлээн авагч улсад байх тохиолдолд, ял ногдуулсан холбогдох хуулийн заалт нь Илгээгч улсын хууль тогтоомжид байхгүй ялыг тулгахаар байвал хоёр орны ялын хуульд байгаа буюу түүнтэй дүйцэхүйц ялын хүрээнд шийдвэрлэнэ.

2. Нөхөн төлбөрийн тухай

а. Энэхүү Протоколд заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх явцад Илгээгч улсын цэргийн алба хаагч шархдах, тахир дугуу болох буюу амь насаа алдсан тохиолдолд Илгээгч улс Хүлээн авагч улсаас ямарваа нэгэн нөхөн төлбөр шаардахгүй.

б. Илгээгч улсын цэргийн алба хаагч ямарваа нэгэн даалгавар гүйцэтгэж байхдаа буюу сургалтын явцад Хүлээн авагч улсын өмч хөрөнгө, эд материалыг санамсаргүйгээр үрэгдүүлэх, гэмтээх, эвдсэн тохиолдолд Хүлээн авагч улс нөхөн төлбөр шаардахгүй. Санаатайгаар буюу хайнга хандсанаас болж үрэгдүүлсэн, гэмтээж буюу эвдсэн тохиолдолд хариуцсан этгээд нөхөн төлбөрийг хариуцна. Хариуцах боломжгүй бол Илгээгч улсаас нөхөн төлбөр шаардана.

в. Илгээгч улсын цэргийн алба хаагчаас хувийн буюу хуулийн этгээдийн өмч хөрөнгө, материалд гэмтэл хохирол учруулсан буюу үрэгдүүлсэн тохиолдолд санамсаргүй буюу санаатайгаас үл хамааран нөхөн төлбөр нэхэмжилж болзошгүй. Гэмтэл, хохирол, үрэгдүүлэлтийг санаатай буюу санамсаргүйгээр учруулсан эсэхээс үл хамааран цэргийн алба хаагчаар нөхөн төлүүлэх ба нөхөн төлөөгүй тохиолдолд Илгээгч улс хариуцна.

г. Хүлээн авагч улс гурван хүний бүрэлдэхүүнтэй шинжээчийн багийг томилон гэмтэл, хохирол, үрэгдүүлэлтийг санаатай буюу санамсаргүй үйлдсэн эсэхийг болон нөхөн төлбөрийн хэмжээг тогтоож өгнө. Илгээгч улс өөрийн төлөөлөгчийг томилон ажиглагчаар энэ багт оруулж болно. Багийнхан шинжилгээ судалгаа хийж дуусмагц илтгэх хуудсаа Илгээгч улсын холбогдох эрх бүхий байгууллагад хүргүүлнэ.

д. Илгээгч улсын холбогдох байгууллага тухайн илтгэх хуудсыг хүлээн авснаас хойш гурван сарын дотор тогтоосон нөхөн төлбөрийг хүлээн зөвшөөрч байгаа эсэхээ Хүлээн авагч улсын эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэнэ. Илгээгч улсын эрх бүхий байгууллага тогтоосон нөхөн төлбөрийн хэмжээг хүлээн зөвшөөрсөн тохиолдолд арван хоногийн дотор тухайн нөхөн төлбөрийг Хүлээн авагч улсын эрх бүхий байгууллагад шилжүүлсэн байна. Талуудын санал зөрөлдсөн тохиолдолд Хүлээн авагч улсын шүүхийн шийдвэр хүчинтэй байх ба талууд түүнийг хүлээн зөвшөөрнө.

АРВАНХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

САНХҮҮ

1. Төлбөр ба зардал:

а. Харилцан адил байх зарчмын дагуу сургалтыг үнэ төлбөргүйгээр явуулах ба олон улсын тээврийн зардал болон цалинг Илгээгч улс

хариуцна. Холбогдох цэргийн алба хаагчид боломжтой бол агаарын болон хуурай замын цэргийн тээврийг үнэгүй ашиглаж болох ба ингэхдээ Талуудын эрх бүхий байгууллагуудаас зөвшөөрөл авсан байна. Бололцоог ашиглах зохицуулалтыг Талуудын журам зааврыг баримтлан тогтооно.

б. Хүлээн авагч улс Илгээгч улсын явуулсан цэргийн сургалтад хамрагсдын дараах зардлыг хариуцна:

(1) Сонсогч нарт: Хүлээн авагч улсын баримталдаг зарчим, хэмжээний дагуу байр, хоол, цалинг тодорхойлох ба өөрийн орны сонсогч нарт олгодгийн нэгэн адил хэрэгцээний хувцас, бэлтгэл-сургалтын зардал;

(2) Офицерууд болон офицер бус /түрүүч/ алба хаагч нарт: сургалтад хамрагдагч офицер болон түрүүч нарын цол хэргэмийг харгалзан Хүлээн авагч улсаас баримталдаг үндсэн зарчим, тогтоосон хэмжээг үндэслэн, Хүлээн авагч улсын ижил цол хэргэмтэй офицер, түрүүчид олгодгийн нэгэн адил сарын цалин, бэлтгэл-сургалтын зардал ба зөвхөн сургалтын үед өмсөх хэрэгцээтэй хувцасны зардал;

в. Хүлээн авагч улсын цэргийн алба хаагч нь чөлөөтэй байх хугацаандаа гаргасан зардал болон албан үүргээ биелүүлж байх хугацаандаа хувьдаа зориулан гаргасан төлбөр тооцоог өөрсдөө хариуцна.

2. Хувийн өр, төлбөр:

а. Цэргийн алба хаагч нь Хүлээн авагч улсаас буцахдаа өөрийн бөгөөд садан төрлийнхөө аливаа шалтгаанаар тавьсан өр, төлбөр тооцоог барагдуулсан байна.

б. Яаралтай буцсан тохиолдолд цэргийн алба хаагч, түүний садан төрлийн өрийг Хүлээн авагч улсаас өгсөн нэхэмжлэлийн дагуу холбогдох этгээд төлнө гэсэн нөхцөлтэйгөөр Илгээгч улс төлнө.

3. Татвар:

а. Цэргийн алба хаагчид болон тэдгээрийн төрөл садан Хүлээн авагч улсад хүрэлцэн очих, буцахдаа болон тухайн улсад оршин суухдаа Хүлээн авагч улсад хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа татварын хуулийг биелүүлнэ.

б. Импорт, экспорт, гааль болон санхүүгийн бусад асуудлаас чөлөөлсөн хууль тогтоомж, энэхүү Протоколоор олгогдсон эрхийг урвуулан ашиглахаас урьдчилан сэргийлэх үүднээс шаардлагатай хууль, эрх зүйн арга хэмжээг Талууд хамтран тодорхойлно.

АРВАНГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

ЦЭРГИЙН АЛБА ХААГЧИД

1. Суралцагч цэргийн алба хаагчдын эрх зүйн байдал:

а. Сургалтад хамрагдагч цэргийн албан хаагчийн эрх зүйн байдлыг энэхүү Протоколын холбогдох зүйлийн дагуу тогтооно.

б. Хүлээн авагч улс болон Илгээгч улсын алба хаагчдын хооронд удирдах, хянах, дээд, доод гэсэн харилцаа байхгүй. Гэхдээ бүхий л үйл ажиллагааны үед цэргийн нийтээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн ёс зүйг баримтлан хүндэтгэлтэйгээр хандана.

в. Хүлээн авагч улс сургалтад хамрагдаж буй цэргийн алба хаагчаар харуулын үүрэг гүйцэтгүүлэхгүй.

г. Цэргийн алба хаагчдад биеийн байцаалт - үнэмлэх олгоно. Цэргийн алба хаагч нь сургалт дууссаны дараа үнэмлэхийг хураалгана.

д. Цэргийн алба хаагч болон тэдгээрийн садан төрлийнхөн дипломат паспорт эзэмшихгүй байх ба давуу эрх буюу халдашгүй дархан эрх эдлэхгүй.

2. Хувцаслалт

а. Албан үүргээ гүйцэтгэж байхдаа цэргийн алба хаагч нь өөрийн орны жагсаалын хувцсыг өмссөн байна. Иймээс сургалтад ирсэн цэргийн алба хаагч нь өдөр тутмын формтой, бэлтгэлийн хувцас болон сургалтын явцад шаардагдаж болох бусад хувцастай ирнэ.

б. Арга хэмжээнүүдэд оролцох явцад Хүлээн авагч улс шаардлагатай гэж үзвэл хэрэгцээтэй хувцас, тоног төхөөрөмж, материалаар хангана.

в. Цэргийн алба хаагч нь Хүлээн авагч улсын уламжлал, ёс жаягийг хүндэтгэн харьцана.

г. Гаднаас харахад танигдаж байхын тулд Талууд өөрийн цэргийн сургалтад хамрагдагсдын жагсаалын хувцас дээр овог нэр, улсын нэрийг заасан таних тэмдэг зүүлгэнэ.

3. Тоног төхөөрөмж ба материалууд

а. Цэргийн сургалтад хамрагдагсдад ажил үүргээ гүйцэтгэхэд нь ашиглуулахаар өгсөн тоног төхөөрөмж, материалыг хичээлийн жил дууссаны дараа хураан авна.

б. Цэргийн сургалтад хамрагдагсад эдгээр тоног төхөөрөмж, материалыг зөв зохистой ашиглан, арчилж байх үүрэгтэй.

4. Сахилгын дүрэм

а. Цэргийн сургалтад хамрагдагсад өөрсдийн анги нэгтгэл, удирдлагын штаб болон байгууллагын дэг журам, зааврыг даган биелүүлэх ба тогтоосон нөхцөлийг баримтална.

б. Цэргийн сургалтад хамрагдагсдад сахилгын шийтгэл ноогдуулахдаа Хүлээн авагч улсын хууль тогтоомжийн хүрээнд авч үзнэ.

в. Цэргийн ахлах албан тушаалтан нь:

(1) Хүлээн авагч улсын анги нэгдэл, байгууллагад алба хашиж буй өөрийн удирдлага дор ажилладаг алба хаагчдаар Хүлээн авагч улсын хууль тогтоомж, нэгж, байгууллагын журам зааврыг даган мөрдүүлэхийг хариуцна.

(2) Алба хашиж байгаа нэгж байгууллагын дарга удирдлага болон өөрийн хэсгийг хооронд нь холбож ажиллана.

(3) Илгээгч улсын эрх бүхий байгууллагуудтай харилцаа холбоотой ажиллана.

5. Чөлөө олгох

а. Хүлээн авагч улсын ажлын цагийн дагуу чөлөө олгох ба Хүлээн авагч улсын зохицуулалттай нийцэхүйц зарчмыг баримтална.

б. Илгээгч улсын эрх бүхий байгууллага зүйтэй гэж үзвэл Хүлээн авагч улс дотор, цэргийн ангиас гарах зөвшөөрлийг нэгж, байгууллага, байрны дарга олгоно.

в. Хүлээн авагч улс доторх цэргийн байгууллагад нэвтрэх зөвшөөрлийг тухайн цэргийн алба хаагчийн сурч байгаа нэгж, байгууллага, байрны дарга олгоно.

г. Хүлээн авагч улсаас гарч явах чөлөөг хоёр орны эрх бүхий байгууллагууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр Илгээгч орны эрх бүхий байгууллагаас олгоно.

д. Цэргийн алба хаагчдын чөлөөний хугацааг товллохдоо Илгээгч болон Хүлээн авагч улсын үндэсний, шашны ёслол болон баяр амралтын өдрүүдийг харгалзах бөгөөд Хүлээн авагч улсад адилхан байхаар тооцоолох ба эдгээр баяр, амралтын өдрүүд нь бие бүрэлдэхүүний сургалтын үйл ажиллагаа, хичээл номонд саад учруулахгүйгээр зохицуулагдсан байна.

е. Өөрийн орондоо амралтаа өнгөрөөсөн суралцагч цэргийн алба хаагч нь заасан хугацаандаа буцаж ирэх ба Илгээгч улс үүнтэй холбоотой шаардлагатай арга хэмжээг авсан байна.

ё. Хорь хоногоос дээш хугацааны амралт болон эмнэлгийн чөлөө олгох шийдвэрийг Хүлээн авагч улсад баримтлах зарчмын дагуу суралцагч цэргийн алба хаагчийн суралцаж буй нэгж, байгууллага, байрны дарга гаргах ба 20 хоногоос дээш хугацааны амралт болон эмнэлгийн чөлөөг Хүлээн авагч улсын гадна эдлэхийг хүсч байгаа бол Илгээгч улсын эрх бүхий байгууллагын байр суурийг харгалзан Хүлээн авагч улсын эрх бүхий байгууллага шийдвэрлэнэ.

6. Өвчлөлт

Цэргийн алба хаагч буюу тэдгээрийн садан төрлийнхөн нас нөгчсөн тохиолдолд Хүлээн авагч улс энэ тухай Илгээгч улсад нэн даруй мэдэгдэх ба цогцсыг Илгээгч улсын хамгийн ойрын онгоцны буудал хүртэл тээвэрлэн, эрүүл мэндийн шаардагдах арга хэмжээ авна. Илгээгч улс зардлыг хариуцна.

АРВАНДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ЭМНЭЛГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

1. Цэргийн алба хаагчид болон тэдгээрийн төрөл садан Хүлээн авагч улсаас өөрийн цэргийн алба хаагчдад үзүүлдэг эрүүл мэндийн үйлчилгээ болон шүдний эмчилгээг үнэ төлбөргүй авна.

2. Эмчилгээ шаардагдсан цэргийн алба хаагч болон тэдгээрийн төрөл садныхны урт хугацааны эмчилгээ, эм тариа болон эмнэлгийн бусад үйлчилгээ, эх орондоо буцах тээврийн зардлыг Илгээгч улс хариуцна.

3. Энгийн эрүүл мэндийн байгууллагуудаас үзүүлсэн эрүүл мэндийн үйлчилгээний бүхий л зардлыг тухайн алба хаагч өөрөө хариуцна.

АРВАНТАВДУГААР ЗҮЙЛ НИЙГМИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

1. Цэргийн алба хаагч болон тэдгээрийн төрөл садныхан хууль тогтоомжид заасны дагуу ижил статустай Хүлээн авагч улсын цэргийн алба хаагчдын нэгэн адил офицеруудын клуб, цэргийн дэлгүүр, хоолны танхим, төв зэрэг нийгэм, захиргааны үйлчилгээнд хамрагдана.

2. Хүлээн авагч улсаас өөрийн алба хаагчдад олгож буй амралт, чөлөөт цагийг суралцагч цэргийн алба хаагчдад мөн адил эдлүүлнэ.

АРВАНЗУРГААДУГААР ЗҮЙЛ ГААЛИЙН БҮРДҮҮЛЭЛТ БА ПАСПОРТ

1. Цэргийн алба хаагчид болон тэдгээрийн төрөл садан Хүлээн авагч улс руу орох, гарах болон тухайн улсад оршин суухдаа Хүлээн авагч улсын паспорт, гаальтай холбоотой хууль тогтоомжийг мөрдөнө. Хүлээн авагч улс нь энэхүү хууль тогтоомжийн хүрээнд таатай нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

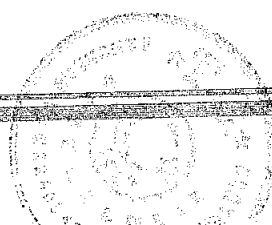
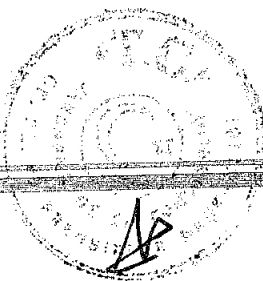
2. Цэргийн алба хаагчид болон тэдгээрийн төрөл садан Хүлээн авагч улсад гадаадын иргэдийн амьдрах, улс дотор зорчихтой холбоотой хууль тогтоомжийн заалтуудыг баримтална.

АРВАНДОЛДУГААР ЗҮЙЛ БУСАД АСУУДЛУУД

1. Энэхүү Протоколыг биелүүлэх явцад гарч ирсэн/ тулгарсан асуудлууд болон энэхүү Протоколд тусгалаа олоогүй асуудлуудад 1999 оны 12 дугаар сарын 02-ны өдөр Талуудын гарын үсэг зурсан "Үндсэн Хэлэлцээр"-ийн зарчмыг хэрэглэнэ.

2. Энэхүү Протоколд тусгагдаагүй ойлголтын хувьд Талуудын гарын үсэг зурсан 1999 оны 12 дугаар сарын 02-ны "Үндсэн Хэлэлцээр"-ийн тодорхойлолтыг үндэс болгон авч үзнэ.

3. Энэхүү протоколын заалтууд нь Талуудын олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүргүүдийг хөндөхгүй ба гуравдагч орны ашиг сонирхол, аюулгүй байдал, газар нутгийн халдашгүй байдлын эсрэг ашиглагдахгүй болно.

Сүх

АРВАННАЙМДУГААР ЗҮЙЛ
МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭЛТ, НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ

1. Талууд энэхүү Протоколыг хэрэгжүүлэх, тайлбарлахтай холбогдон гарсан маргааныг хэлэлцээний журмаар шийдвэрлэнэ. Мэдэгдэл өгснөөс хойш 30 хоногийн дотор хэлэлцээ хийж эхэлнэ. Үүссэн маргааныг зохицуулуулахаар Талууд гуравдагч этгээд, байгууллага, улс, үндэсний ба олон улсын шүүх, арбитрт хандахгүй.

2. Шаардлага гарвал энэхүү Протоколд нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналаа Талууд бичгээр гаргана. Хэлэлцээг бичгээр мэдэгдэл хүргэснээс 30 хоногийн дотор эхлүүлнэ.

3. Талууд хэлэлцээ хийгээд 90 хоногийн дотор зөвшилцөөнд хүрч чадахгүйд хүрвэл аль нэг Тал энэхүү Протоколыг хүчингүй болгох эрхтэй бөгөөд үүнийгээ бичгээр үйлдэн 30 хоногийн дотор мэдэгдэнэ. Энэ тохиолдолд бичгээр үйлдсэн мэдэгдэл өгөхөд эхлүүлчихсэн байсан бэлтгэл-сургалтын арга хэмжээ дуусгавар болтол тухайн Протоколын заалтууд хүчинтэй байх болно.

4. Талууд харилцан хүлээн зөвшөөрсөн нэмэлт өөрчлөлт Хорьдугаар зүйл /Баталгаажуулалт ба хүчин төгөлдөр болох/-ийн дагуу хүчин төгөлдөр болно.

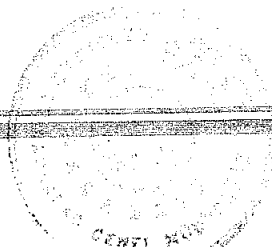
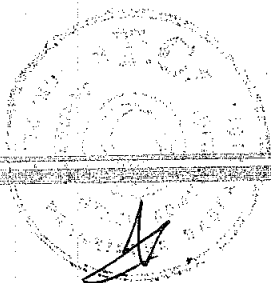
АРВАНЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ
ҮЙЛЧЛЭХ ХУГАЦАА БА ЦУЦЛАЛТ

1. Үндсэн Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр тохиолдолд энэхүү Протокол нэг жилийн хугацаанд үйлчилнэ. Талууд нэг жилийн хугацаа дуусахаас 90 хоногийн өмнө уг Протоколыг цуцлах тухайгаа бичгээр мэдэгдээгүй бол энэхүү Протоколын хүчин төгөлдөр байх хугацаа нэг жилээр сунгагдана. Хэлэлцээр цуцлагдсан тохиолдолд энэхүү Протокол нь ямарваа нэгэн цаашдын арга хэмжээ авалгүйгээр аяндаа хүчингүй болно.

2. Аль нэг Тал энэхүү Протоколын заалтуудыг мөрдөхгүй буюу хүлээсэн үүргээ биелүүлэхгүй байна гэж үзвэл бичгээр урьдчилан мэдэгдэл өгч болно. Урьдчилан мэдэгдэл өгснөөс хойш 90 хоногийн дараа цуцлагдана. Протокол цуцлагдсан тохиолдолд тухайн үед хэрэгжиж байсан үйл ажиллагааг дуустал нь үргэлжлүүлнэ.

ХОРЬДУГААР ЗҮЙЛ
БАТАЛГААЖУУЛАЛТ БА ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР БОЛОХ

Энэхүү Протоколыг хүчин төгөлдөр болгоход шаардагдах дотоодын эрх зүйн бүхий л арга хэмжээг авсан тухай бичгээр үйлдсэн батламжийг дипломат шуудангаар хүлээн авсан өдрөөс эхлэн уг Протокол хүчин төгөлдөр болсонд тооцно.

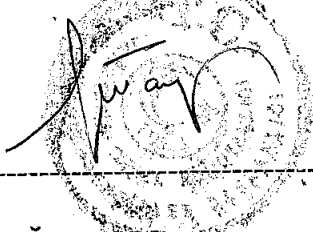

**ХОРИННЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ
БИЧВЭР БА ГАРЫН ҮСЭГ**

1. Энэхүү Протоколыг Турк, Монгол, Англи хэл дээр тус бүр хоёр хувь үйлдсэн бөгөөд бүгд ижил хүчинтэй байна. Маргаантай асуудал гарвал англи хэл дээрх бичвэрийг баримтална.

2. Дээрх заалтуудыг тусган уг Протоколыг хоёр хувь бэлтгэн холбогдох заалтуудыг удирдлага болгон эрх бүхий хүмүүс 13 Казим 2012 нд Улаанбаатар хотноо гарын үсэг зуран баталгаажуулав.

**БҮГД НАЙРАМДАХ ТУРК УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛӨН**

**ГУРАЙ АЛПАР,
ЕРӨНХИЙ ТӨЛӨВЛӨЛТ,
БОДЛОГЫН ГАЗРЫН ДАРГА,
БРИГАДЫН ГЕНЕРАЛ**

**МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН
ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛӨН**

**ТОГИО ХҮРЭЛБААТАР
ДОТООДЫН ЦЭРГИЙН
ШТАБЫН ДАРГА,
БРИГАДЫН ГЕНЕРАЛ**